

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2015/16:32

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 11 mars

---

§ 1 Allmänna frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 16 februari 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 15 mars 2016

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar utrikesministern och statssekreteraren med medarbetare. Vi har först allmänna rådet. Innan vi börjar vill jag fråga om det finns någon muntlig återrapport från mötet den 16 februari utöver det skriftliga.

Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nej.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Har vi några frågor på återrapporten från den 16 februari? Jag finner inte att så är fallet.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 5. Finns det någonting att kommentera om resolutioner, beslut och yttranden antagna av EU-parlamentet?

Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nej.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag kan bara notera att de återigen har påpekat hur viktigt det är att Dawit Isaak frigges.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Uppföljning av Europeiska rådet.

Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den har tagits bort. Första punkten är Förberedelser inför Europeiska rådet. Det kom en reviderad dagordning i går, och då togs punkten bort. Det ska börja med förberedelser för Europeiska rådet i mars.

Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Som ni vet, ärade ledamöter, äger Europeiska rådet rum den 17–18 mars. Ni har fått del av ett första utkast till slutsatser. Migrationsfrågorna är i fokus. Därutöver är det den europeiska terminen och tillväxtfrågor som står på dagordningen.

När det gäller migrationsfrågorna väntar vi oss en uppföljning av diskussionen om genomförandet av handlingsplanen och det fortsatta samarbetet mellan EU och Turkiet som stats- och regeringscheferna hade i måndags. Vi väntar oss också en lite mer framåtblickande diskussion om EU:s åtgärder på migrationsområdet.

När det gäller samarbetet med Turkiet pågår just nu diskussioner mellan företrädare för EU och Turkiet om hur mötet i måndags ska följas upp. För regeringen är det centralt att samarbetet med Turkiet respekterar EU-rätt och internationell rätt.

Vad gäller migrationsfrågorna i stort anser regeringen att det är viktigt att medlemsländerna solidariskt genomför de beslut som har fattats för att lösa den situation som EU befinner sig i. För att säkra genomförandet av redan beslutade åtgärder bör också en konkret tidtabell tas fram så snart som möjligt. Det bör framgå av slutsatserna från mötet. Nu kommer statsministern till er i EU-nämnden för samråd på onsdag. Då kommer förstås de konkreta frågorna att tas upp. Vi har inte fått något mer underlag att diskutera ännu.

Europeiska rådet ska också hålla sin årliga tillväxtdiskussion och ge vägledning till medlemsländerna i genomföranderapportering av den europeiska terminen och EU:s tillväxt- och sysselsättningsstrategi Europa 2020. Där stöder regeringen kommissionens prioriteringar i tillväxtöversikten och att medlemsstaterna tar sitt ansvar och genomför nödvändiga strukturreformer och tillväxtskapande åtgärder på nationell nivå.

Från regeringens sida tycker vi att det är positivt att sysselsättning och sociala frågor ges ökad vikt inom den europeiska terminen. Samtidigt är det såklart viktigt att fortsätta att värna medlemsstaternas kompetens. En viktig fråga för regeringen är åtgärder för en jämställd arbetsmarknad, som är en förutsättning för tillväxt. Det är uppenbart att för att nå upp till sysselsättningsmålet inom Europa 2020 måste vi också få upp arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor.

Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Tack för föredragningen! Jag har bara en stilla undran. Det är om regeringen utövar några påtryckningar på Tusk och så vidare så att vi får ett underlag i rimlig tid före kommande toppmöte. Jag föreställer mig att det är viktigt för alla regeringar likaväl som det är viktigt för oss, så att vi inte får den situation som vi hade vid senaste mötet där vi sitter och tror och gissar en massa. Det är aldrig bra. Bra förberedelser är en av förutsättningarna för att man ska ha framgång i diskussionen.

Jag kan försäkra Eskil Erlandsson om att vi har haft en sådan dialog. Jag låter utrikesministern svara på det.

Anf. 11 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Tack, utrikesministern, för föredragningen! Jag ska inte förlänga debatten här. Jag hänvisar till det jag sa vid återrapporten med statsministern när det gäller migrationsdelen.

Vi är för ett solidariskt ansvar inom EU, även om jag tror att det är svårt att EU ska besluta hur många och vilka man ska ta emot i respektive land. Det är en väldigt svår process om man skulle ta sig in i den. Jag är inte säker på att Sverige ens vill hamna i den situationen.

Vi vill stärka Frontex men tror framför allt att det är via lagliga vägar in som vi kommer att kunna lösa situationen. Vi deltar inte i beslutet, vilket jag tidigare har angett i våra tidigare ställningstaganden, när det gäller migrationsdelen.

Anf. 12 TINA ACKETOFT (L):

Tack så mycket, statsrådet. Jag vill för tydlighetens skull säga att när vi hade det nattliga mötet kunde vi inte höra hur debatten gick om bland annat återtagandeavtalet med Turkiet. Då valde också Liberalerna att avstå tills vidare. Det gjorde vi också i det skriftliga samrådet som var nu förra veckan. Om vi har något att diskutera blir väl den långa diskussionen i nästa vecka.

Anf. 13 JENS HOLM (V):

Jag hänvisar också till den avvikande mening som vi redovisade om avtalet mot Turkiet. Jag går inte in mer i detalj på det. Jag har en konkret fråga om avtalet. Eftersom utrikesministern särskilt underströk att det måste vara förenligt med internationell rätt och EU-rätt undrar jag: Pågår det nu någon juridisk granskning av avtalet med Turkiet? Vilka instanser är det då som tittar noggrannare på det? Vad kan vi förvänta oss av det?

I min värld känns det väldigt svårt att få ihop det med internationell rätt att man ska skicka tillbaka kanske 25 000–30 000 individer från Grekland. Hur ska man få ihop det med internationell rätt och rätten till att få sin asylansökan prövad individuellt?

Anf. 14 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Från Moderaternas sida tycker vi att det är viktigt att man når ett avtal med Turkiet och att man får ordning på den yttre gränsen. Det är en förutsättning för att behålla den fria rörligheten inom unionen i nästa steg.

Det är viktigt att bekämpa människosmugglingen. Det är ett grovt och allvarligt brott. Det kommer vi nog att finna anledning att komma vidare med. Där har jag uppmanat och frågat om regeringen kan driva miniminivåer för straff inom unionen. Det finns säkert fler förslag som vi kan komma att behöva titta och vända på för att komma till rätta med det.

De konkreta frågorna är lite om budgeten. Det är mycket resurser som ska ställas till förfogande i olika delar i det avtal som man har kommit överens om förra veckan, eller det utkast till överenskommelse som nu

ska bekräftas. Vilka bedömningar gör regeringen? Statsministern kunde inte svara på det i återrapporten om helheten. Det gäller den totala kostnaden.

Sedan har jag en annan fråga om vi kan vänta oss fler förslag. Det ryktas om att kommissionären ska lägga fram ett förslag om sekundär förflyttning och så vidare. Förväntar vi oss att det kommer fler förslag på bordet? Det är det andra.

På söndagen, tror jag, är valet i Tyskland. Frågan är vad som händer. Regeringen får gärna ge sitt perspektiv på det. Jag vill också höra lite om omfördelningen och om Sverige förväntas byta fot när det gäller att omfattas av omfördelningen av personer från Turkiet. Vi har begärt undantag där. Ser det ut som att vi tvingas lämna det? Jag vill ha lite kommentarer om det.

Sedan har vi igen frågan om säkra länder. Jag får inte ihop argumentationen att Turkiet ska ses som ett säkert land för tredjelandsmedborgare men inte för turkiska medborgare. Kommentera det.

Anf. 15 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Från Sverigedemokraternas sida nöjer vi oss med att hänvisa till tidigare avvikande meningar när det gäller den gemensamma asylpolitiken. Vi är som bekant motståndare till den. Vi anser inte att man från EU:s håll ska påtvinga en gemensam asylpolitik på EU:s medlemsstater på det sätt som görs i dag och som regeringen tyvärr välkomnar.

När det gäller de ekonomiska bitarna är det också där tidigare kända åsikter från vårt parti. Vi anser inte att den europeiska planeringsterminen ska fullföljas eller att regeringen bör stödja slutförandet av EMU eller för den delen någon del av Europa 2020-strategin. I och med det anmäler vi avvikande mening.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att vi hade lite tur med tajmningen av statsministerns besök i EU-parlamentet. Det var precis då som vi mest behövde sprida budskapet om behovet av att säkerställa att internationell rätt och EU-rätt efterlevs.

Vi hade lite problem med många regeringar i måndags att få med oss dem på den båten. Nu är det nog viktigt att även andra krafter påverkar sina respektive länders regeringar om vi ska nå framgång i förhandlingarna. Jag tror att det är väldigt viktigt.

Jag undrar hur vi kan se till att vi skapar en majoritet för ett rimligt beslut på Europeiska rådet och vilka länder som kan hjälpa till och bidra i den processen.

Anf. 17 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

De frågor som ni har ställt är alla mycket relevanta och viktiga. Jag börjar med huruvida vi utövar påstötningar på EU och andra länder. Det gör vi naturligtvis. Vi arbetar med den frågan varje dag. Vi har kontakt med andra medlemsländer och EU:s institutioner för att trycka på. Det är en del av vårt dagliga arbete.

Det är svårt, och det kommer att bli jättesvårt. Det är särskilt mot bakgrund av att det kom upp ett förslag på bordet som ingen egentligen hade haft tid att ordentligt granska i förväg. Det är ett oacceptabelt arbetssätt. Det visar också på att EU:s institutioner just nu är svaga och svagare än vad de borde vara. Att det får gå till på det sättet borde inte heller kommissionen eller ordförandeskapet acceptera.

Hela processen är fortsatt svår. Därför kommer vi att hävda att kommissionen måste spela sin roll, rådet måste få spela sin roll och att det är bra att saker är väl förberedda i fortsättningen. Naturligtvis gör vi också den juridiska granskningen så gott det går.

Än då länge har vi inte fått ett konkret förslag på bordet. Det är en rad detaljer som ännu är oklara. Så fort vi får någonting att arbeta med ska vi göra det. Som alltid måste vi resonera om: Vilka är det som vi kan få med ombord på vår syn? Vilka allierade har vi, och hur ska vi ta frågorna framåt?

Jag är inte rätt person att ställa de övriga frågorna till. Det gäller en del av det som är juridiska vinklingar, de totala kostnaderna och sådant. Det tror jag också är för tidigt att bedöma. Det handlar om hur förslaget kommer att utformas. Vad kommer det att innebära för vår del? De frågorna får vi ta med oss till andra som ska hit och som ni kan fråga om de sakerna.

Frågan gällde om Turkiet är ett säkert land eller inte. Ni vet att jag har sagt till er förut att vi inte har betraktat Turkiet som ett säkert land därför att vi haft för många skäl att inte skicka tillbaka människor. Men EU i övrigt betraktar Turkiet som ett säkert land.

Just nu befinner sig mer än 2 miljoner flyktingar där. Det är den mot sägelsefulla situation vi har.

Vi kan ju inte låtsas någonting annat, utan precis så här ser det ut. Det är den verklighet vi har att arbeta med just nu, och då måste vi följa flera olika spår samtidigt. Vi måste i de bilaterala politiska och diplomatiska kontakterna arbeta med Turkiet och jobba på, och vi måste se till att vi i själva EU-anslutningsprocessen också påpekar brister och sådant som vi vill se åtgärdat. Vi måste också ha en uppgörelse som har att göra med migrationen.

Just nu har Turkiet förstås allt att vinna på det här, för underförstått finns det ju ett hot att om inte EU samarbetar, ja, då öppnar de bara gränserna och så släpper de i väg 500 000 människor till. Detta räcker för att medlemsländerna ska känna att vi är beredda att gå ganska långt för att hitta ett samarbete, och det är precis den situation som vi har just nu.

Samtidigt får vi inte ge efter när det gäller de principer som vi menar att man måste hålla sig till, det vill säga internationell lag och rätt och ett synsätt på vad som är demokrati, mänskliga rättigheter och grundläggande värderingar som Europeiska unionen står för. Detta måste vi fortsätta att hävda, och vi behöver fler allierade i att hävda det i kontakterna med Turkiet.

Detta är vår inriktning och vårt jobb. Än så länge har vi dock inget förslag på bordet, och det är det som gör att vi inte kan gå så mycket längre nu i att ge konkreta svar till er här. Jag kan inte det, för vi har det

inte ännu. Men så fort vi har det kommer också statsministern tillbaka och det blir en chans att granska alla detaljer.

När det gäller Ulrika Karlssons frågor om kostnader och allt måste det därför också beräknas utifrån vad som kommer att vara vår uppgift och vårt åtagande.

Anf. 18 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! EU har tjänat Europa väl så här långt. När det gäller den nuvarande situationen och utvecklingen tror jag att vi alla delar bilden av att den är oroväckande och inte alls aptitlig.

Hur ser möjligheterna ut att hitta samarbetspartner bland Europas länder? Så långt vi har förstått det hade ju till exempel Nederländerna och Tyskland inför det möte som var ett gemensamt förmöte för att hitta vägar som de tyckte var bra tillsammans med Turkiet.

Hur kan det gå till att hitta samarbetspartner som är inne på samma linje som Sverige? Det känns som om det är den väg som finns framåt för att hitta en lösning som kanske kan fortsätta tjäna Sverige och ett stort antal andra länder väl.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Désirée Pethrus har begärt ordet, och förut hänvisade du till att ni avstod. Jag tänkte så här: Nu fattar vi ju inte beslut eftersom det inte finns någonting att fatta beslut, utan det handlar om vad regeringen ska arbeta för.

Jag tolkar det ändå som att Désirée Pethrus och regeringen är överens om i vilken riktning det ska gå, men du kan väl förtydliga hur du tänker. Vill du avstå nu, eller vill du godkänna regeringens arbete inför ett beslut?

Anf. 20 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag instämmer inte i de uttalanden som statsministern har gjort i flera olika delar, så därför kan jag inte göra det, utan jag får väl se när det kommer ett mer konkret förslag.

När det gäller Turkiet vill jag förtydliga det vi även har markerat i utskottet – där görs ju inga noteringar – att vi från Kristdemokraterna tycker att Turkiet ändå måste anses som ett säkert land för flyktingar att vara i. Annars skulle vi ju evakuera alla flyktingar därifrån, så när det gäller flyktingarna tycker vi alltså att det är ett säkert land.

Däremot finns det stora och allvarliga brister avseende mänskliga rättigheter i Turkiet. Det är en mycket allvarlig utveckling, och det är en helt annan sak. Men att flyktingarna kan vara säkra där tror jag nog ändå att vi måste vara medvetna om.

Det farligaste just nu tror vi är att bli bakbundna av Turkiet. EU måste göra en annan typ av förhandling och välja sin egen väg utan att vara bakbundet av Turkiet, och det kan vi göra om vi har kontroll på våra gränser och i stället ordnar med lagliga vägar in.

Anf. 21 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag är helt övertygad om att man klarar av att göra två saker samtidigt. Det är utmanande, men om man bestämmer sig för att det är viktigt att göra det så tror jag att man kan gå fram med ett avtal och samtidigt vara kritisk i de delar man behöver vara kritisk.

Man behöver framföra en tuff kritik när det gäller yttrandefrihets-, tryckfrihets- och pressfrihetsfrågor, så jag förväntar mig att regeringen fortsätter att ligga på om det och kanske även till och med skruvar upp volymen och hittar fler allierade som gör det. Det var många som var ute i medierna i varje fall när de anlände till mötet, såg jag när jag följde intervjuerna. Sedan vet jag ju inte om det var riktigt lika många som yttrade sig på mötet, men det är viktigt att följa detta och göra två saker samtidigt.

Det jag inte riktigt får klart för mig är vad regeringen egentligen driver, för det känns som att slå in öppna dörrar när man säger att man ska driva att följa internationell rätt. Jag *förutsätter* att man inte kan fatta ett beslut som strider mot internationell rätt. Det skulle för övrigt bli underkänt i en rad författningsdomstolar, inte minst den tyska, och det skulle förmodligen bli underkänt även i EU-domstolen.

Jag förutsätter alltså att man inte kan fatta ett beslut som strider mot internationell rätt, och utrikesministern får gärna utveckla lite mer vad den svenska linjen är. Vi kan inte fokusera på att slå in öppna dörrar, utan vi måste gå framåt och hitta allierade som ställer krav på tryckfrihetsförändringar, yttrandefrihetsförändringar och andra mer konkreta saker.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Gällande den rättsliga granskningen tänkte jag mer på om ministern har koll på vad EU och andra aktörer gör för rättslig granskning. Gör rådets rättstjänst, UNHCR och sådana aktörer en rättslig granskning av det här? Nu har vi i och för sig inga detaljer att granska, men jag tänker mig ändå att man borde tanka in sådana bedömningar. Hur värderar man i så fall det om till exempel UNHCR säger att det här är i strid med Genèvekonventionen?

Gällande vår hållning till detta ser jag det här som en diskussionspunkt, och vi har tidigare redovisat våra ståndpunkter tämligen tydligt. I övrigt avvaktar vi tills vi har ett förslag till slutsatser med att säga huruvida vi fortsätter att presentera avvikande mening eller om vi tycker att den svenska positionen är tillräckligt bra.

Anf. 23 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ni har rätt allihop. Ulrika Karlsson har rätt i att man måste kunna göra två saker samtidigt den här gången. De är delvis motstridiga. Man kan se att här ryms ett svårt dilemma. Vi ska och måste arbeta med Turkiet kring den här frågan, samtidigt som vi måste kunna kritisera dem för brott mot mänskliga rättigheter, övergrepp och attacker på journalister och det fria ordet och allt det som sker i Turkiet just nu och som är en tillbakagång ur en demokratisk synvinkel.

Men vi förstår också att vi måste försöka hålla fast vid en procedur som redan finns etablerad för att diskutera om vi ska öppna fler kapitel, och det är vägen framåt. Det är så vi har jobbat med alla andra EU-länder för att faktiskt förändra verkligheten och vad som sker på marken. Och så måste vi hitta en akut uppgörelse som har att göra med flyktingsituationen, någonting som är väldigt bråttom att åstadkomma.

Allt det här måste vi alltså klara av att sköta på en och samma gång. Självklart granskar vi mycket noga även vad andra partner säger när det gäller den rättsliga situationen. Ni ska veta en sak: Vår statsminister var praktiskt taget helt ensam på mötet i måndags om att hävda respekt för EU-rätt och internationell rätt och att få med det i slutsatserna. Han var praktiskt taget ensam.

Vi måste söka partner och vi gör det aktivt, inte minst bland länder som har samma erfarenhet som vi har, till exempel Tyskland och Österrike. Det har förstås även funnits fler länder som vi har en kontakt med, och även ordförandelandet är viktigt att ha kontakt med.

Det är dock inte heller alltid solklart hur man ska tolka EU-rätten. Det handlar också om att agera i den anda som EU-rätt och internationell rätt representerar. Detta kommer därför att bli en tolkningsfråga, och som ni såg i Annika Ström Melins artikel i dagens DN kommer det säkert att röra vid just sådana ibland juridiska spetsfundigheter eller tolkningar som ger utrymme för det ena eller det andra.

Det är självklart att vi bevakar detta mycket noga, och vi får fortsätta att se till att vi får partner i det, men det är inte så lätt att veta vilka de ska vara. Även Tyskland är ju under hård press, och hittills är det Tyskland som vi har arbetat mycket nära eftersom vi i hög grad har haft en samsyn i många av de här frågorna.

Även om vi inte har alla detaljer på bordet nu förstår jag att vi behöver prata om det här, för det är sådana viktiga principiella frågor som, vill jag påstå, i slutändan rör EU:s framtid, precis som Margareta Cederfelt också säger. Det här kan bli ett mycket svårt läge för hela EU-samarbetet.

Hittills är det alltså vi som har stått för de här synpunkterna och sett till att de kom in i slutsatserna i måndags, annars hade det inte blivit något.

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Jag tror inte att utrikesministern svarade på Jens Holms fråga, men jag tror att jag kan göra det: Såvitt jag vet granskar både rådets rättstjänst och UNHCR det här förslaget.

Anf. 25 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag håller med om det. Jag trodde att jag svarade på det. De tittar förstås på vad andra organisationer säger, och man tar in synpunkter från alla dem som är berörda också.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Utanför mikrofonen sa Jens Holm att han hoppas att man följer det de kommer fram till.

Men om de kommer fram till någonting som statsministern skulle ha varit ensam om att hävda, då vill jag veta vad planen är från Sveriges sida. Hur tänker ni? Jag ser ju att det här är ett steg framåt och att man kan lösa en akut situation, men det är klart att det finns gränser även kring detta.

Vad vi kan se är att om det är ett säkert land så kan personer enligt internationell rätt söka asyl där. Därför får utrikesministern gärna utveckla hur ni ser på det, för i så fall skulle ju konsekvensen vara att regeringen skulle följa det.

Anf. 28 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nästa vecka väntas ett förslag från kommissionen om ett nytt asylsystem, och det förslaget innehåller detaljer om de slutsatser som man antog på Europeiska rådet i förra veckan. Det är det vi har att förhålla oss till. Under tiden fortsätter vi att skapa och vidmakthålla de kontakter som vi har med länder som har samma syn som Sverige och försöker få fler allierade och fler att ställa upp bakom vår hållning.

Utgångspunkterna kan inte vara mer precisa än dem jag har sagt: Vi menar att internationell rätt och asylrätten måste vara utgångspunkten, att vi ska värna sammanhållningen i EU, att vi bör försöka få fram ett system där vi agerar solidariskt och att vi måste också vidmakthålla vår syn på demokrati och mänskliga rättigheter och rätten att faktiskt också få framföra denna kritik och respekt för det.

Det är med de glasögonen som vi kommer att granska också det som kommer upp som förslag från rådet och kommissionen inför nästa möte. Vi måste bygga allianser, och vi måste se till att fler länder stöder vår syn och vår hållning.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag har haft kontakt med statsministerns kansli. Förslaget till slutsatser är planerat att komma på onsdag, men är det så att det blir försening får vi ha en beredskap för att vårt möte med statsministern kan behöva skjutas fram under dagen. Det är ju inte så meningsfullt om vi inte har slutsatserna innan vi träffar statsministern.

Vi ska alltså försöka ordna att statsministern har en beredskap för att träffas senare om det blir nödvändigt, och det innebär att vårt möte kan komma att flyttas fram om inte slutsatserna har kommit innan mötet. Då har ni en beredskap för detta.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Det finns en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet. Det finns en oliklydande avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna. Kristdemokraterna och Liberalerna avstår från att delta i den delen av beslutet som handlar om migration, om jag har förstått saken rätt.

Har utrikesministern någon dagordningspunkt som en uppföljning av Europeiska rådet på sin agenda? Är den struken?

Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag har ingenting att säga om det.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Då kommer vi så småningom till dagordningspunkt 8, Den europeiska planeringsterminen.

Anf. 32 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Vid allmänna rådet kommer ordförandeskapet att presentera en så kallad syntesrapport. Den är en sammanfattande beskrivning av hur olika rådskonstellationer har behandlat olika delar av den europeiska termen. Regeringen har under perioden december till mars samrått med nämnden inför var och en av de här rådsbehandlingarna.

Utöver ordförandeskapets rapport förväntas medlemsstaterna också ha en tematisk diskussion. Där har inriktningen varit oklar en längre tid, men vi har fått information om att det nu ska handla om vikten av väl fungerande offentliga förvaltningar, inte minst i syfte att öka EU:s konkurrenskraft och förbättra genomförandet av gemensamt beslutade regler. Kommissionen har inom ramen för den europeiska termen uppmärksammat det här i landsspecifika rekommendationer till ett antal medlemsstater. Men Sverige tillhör inte de länderna. Det är självklart viktigt att de offentliga förvaltningarna fungerar väl inom EU. Det handlar om att det är så man vinner medborgarnas förtroende, så man kan stärka konkurrenskraften och så man kan genomföra politiska beslut effektivt.

Det nederländska ordförandeskapet har frågat efter vårt stöd för att ha den här typen av diskussioner på regelbunden basis. Det tycker jag att vi bör stödja. Det är bra att man har det tematiskt. Organiseringen av offentlig förvaltning är självklart i grunden en nationell fråga även om vi kan utbyta erfarenheter och lära av varandra.

Anf. 33 TINA ACKETOFT (L):

Jag vill säga att jag välkomnar den sista meningen i regeringens ståndpunkt. För det har inte varit helt tydligt, speciellt inte när det gällde översynen av utstationeringsdirektivet, att regeringen verkligen följer det. Det handlar om var besluten närmast bör ligga, det vill säga att det är medlemsstaternas egen politik som gäller när det gäller till exempel sysselsättningspolitik och ekonomisk politik. Jag välkomnar att det är en tydlig skrivning.

Anf. 34 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag vill börja med att anmäla avvikande mening. Vi från Sverigedemokraterna är som bekant emot Europa 2020-strategin. Vi anser att varje medlemsstat ska få genomföra reformer i sin egen takt, även i enlighet med det demokratiska stöd som respektive lagstiftare har.

Vidare är det värt att notera att genom att införliva en social aspekt i det här kan man knappast säga att fördelning och befogenheter inom något av de områden som regeringen räknar upp respekteras. Det är ganska barockt att den här strategin nu sträcker sig även till det området.

Vi ser hela tiden utvecklingen att man tar över område efter område. Det är någonting som vi har vänt oss emot väldigt många gånger. Vi gör

det även på den här punkten. Jag uppfattar det ändå som en diskussionspunkt.

Med det anmäler jag avvikande mening.

2015/16:32

11 mars

Anf. 35 JENS HOLM (V):

Jag tycker att det är bra att man i planeringsterminen tar upp att miljöskadliga subventioner ska fasas ut. Det är egentligen ingen ny fråga, utan det är ett gammalt beslut. Men det som behövs är förstås konkreta beslut så att det blir så i praktiken.

Man kan titta på EU:s planerade subventioner och investeringar. Det finns fortfarande rätt mycket fossilt. Det är flygplatser, motorvägar och så vidare. Jag undrar ifall utrikesministern vet om det finns en mer konkret strategi än att det bara står att miljöskadliga subventioner ska fasas ut. På vilket sätt arbetar Sverige för att det ska bli verklighet?

Anf. 36 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Herr ordförande! Vi har i ett perspektiv lyft upp det här tidigare med näringsministern. Det är samma sak i detta perspektiv. Det handlar om att man också fasar in avtalet som man gjorde med Storbritannien och de punkterna i detta. Det är punkter som Sverige har drivit tidigare tillsammans med Storbritannien. Och Nederländerna har varit med där. Jag misstänker att ordförandeskapet fortsätter att driva de frågorna och att vi fortfarande har allierade – Danmark och andra – för att arbeta konkret för en bättre reformagenda framöver. Det handlar om att fokus ligger på avregleringar och en integrerad tjänstesektor och så vidare.

Utrikesministern kanske kan nämna någonting om hur man planerar framöver att fasa in det man kom överens om med Storbritannien i detta för att förverkliga det.

Anf. 37 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

När det gäller den fråga som handlar om miljöskadliga subventioner är jag den första att verkligen ställa upp bakom kravet på att sådana ska fasas ut. Miljörådet har diskuterat den frågan, så jag vill hänvisa till Miljödepartementet när det gäller uppföljningen av den. Det är väl en fråga som vi kan ta med oss till Miljödepartementet också. Det är en bra fråga om exakt vad som har hänt.

När det gäller den andra frågan vet jag inte. Det är kanske mer för Näringsdepartementet eller näringsministern att redovisa det. Jag kan inte de detaljerna, men vi kan ta reda på det, förstås. Jag vet inte riktigt vad det har med det här att göra, så att säga. Det behandlas ju i andra råds-konstellationer när det gäller de konkreta uppföljningsåtgärderna.

Anf. 38 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag ska förtydliga. Det är inte så att man har kommit överens om att fasa in det här, utan det jag undrar över handlar om andemeningen av det man kom överens om, att man håller fast vid det, eftersom det är ståndpunkter och saker som Sverige tidigare har drivit. Det skulle ju också kunna vara verksamt inom det här området. Det handlar alltså mer om andemeningen av det.

Anf. 39 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ja, om vi har kommit överens om saker här och om det är regeringens hållning ska vi fortsatt driva det, så jag utgår från att andemeningen ska vara kvar. Det är sådant som vi ska fortsätta att driva. Sedan får de konkreta frågorna följas upp i de olika rådskonstellationerna och i olika konkreta uppföljningsförslag. Nu blir det mer en tematisk diskussion om de frågor som jag nämnde. Jag hoppas att vi kan behålla andemeningar och inriktningar så som de är beslutade tidigare.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Ja, som sagt, diskussionen om planeringsterminen kommer upp i samtliga rådskonstellationer, men det här är själva ramen för det, så det är relevant att det följs upp. Men jag tror ändå att vi kan gå till beslut nu. Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Nästa punkt är nr 9, Interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning, som nu faktiskt ska upp till beslut – hör och häpna!

Anf. 41 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ja, det är en favorit i repris, ärade ledamöter! Vi har pratat om det här flera gånger tidigare. I onsdags godkände Europaparlamentet avtalet, och på tisdag ska rådet formellt godkänna avtalet. Och så blir det en ceremoni där det ska undertecknas, minsann.

Liksom vid bedömningen i december har rådet fått gehör för sina viktigaste krav när det gäller program och planering, verktyg för bättre lagstiftning och också delegerade akter och genomförandeakter.

Ordförandeskapet ska vid det här mötet presentera ett förslag till en tidslinje och steg för hur och när rådet ska ge sitt bidrag till kommissionens årliga arbetsprogram. Den tidslinjen innehåller primärt tre mötestillfällen från maj till december, där medlemsländerna har möjlighet att diskutera utkastet till arbetsprogram.

De tre institutionerna ska också efter att arbetsprogrammet antagits enas om en gemensam deklaration med målen och de viktigaste prioriteringarna för det närmaste året. Regeringen tycker att det är viktigt att vi nu säkerställer att medlemsstaterna får ta en aktiv del i dialogen mellan institutionerna i alla skeden i processen. Därför avser vi att stödja det föreslagna upplägget från ordförandeskapet.

Anf. 42 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Från Sverigedemokraternas sida har vi under den här mycket långdragna processen varit kritiska till det här avtalet. Nu är det en beslutspunkt. Mycket riktigt har parlamentet nu fattat beslut om det här.

Slutprodukten är någonting som vi inte kan ställa oss bakom. Vårt önskemål är självklart att regeringen stöder den ståndpunkten, men vi har inga större förhoppningar om det.

Anledningarna till att vi anser att regeringen bör rösta nej till avtalet är flera. Till exempel saknas det någon utökad rätt för de nationella parlamenten. Vi ser inte heller några förbättringar av trilogerna. Vi ser

egentligen inte några substantiella förändringar vad gäller ökad transparens eller öppenhet. Snarare ser man att det avtal som vi har på bordet möjliggör för parterna att ha fler informella och initiala möten mycket tidigare i processen för att slippa bort eventuella meningsskiljaktigheter. Det framgår till exempel på s. 34 i den skriftliga föredragningen.

Vidare ser vi att resultatet av en färdig produkt snarare ska presenteras i en gemensam presskonferens för medborgarna. Det framgår på s. 38.

Vi förutsätter att den gemensamma databasen för att följa lagstiftningsarbetet inte heller kommer att vara tillgänglig för allmänheten. Vi har tyvärr en tråkig historia tidigare av att man mörkar många handlingar från EU:s sida. Det här kan vi utläsa på s. 39.

Sammanfattningsvis: Hela det här avtalet går ut på att få ut mycket lagstiftning på kortast möjliga tid. Man ska till exempel till och med förbinda sig för en hel mandatperiod i taget när det gäller de breda dragen i politiken. Det framgår på s. 5.

Vissa skulle kanske vilja gå så långt som att säga att det här mer eller mindre är ett slut på den lilla demokratiska legitimitet som man ändå har inom EU. Samma sak är det när det gäller maktfördelningen. Det här är verkligen någonting som cementerar en skev maktfördelning.

Vi kan inte på något sätt stödja det här avtalet. Det vore väldigt intressant att få höra statsrådets kommentarer till de synpunkter som vi har. Hur som helst anmäler vi från Sverigedemokraterna avvikande mening.

Anf. 43 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det känns som att det är lite i sista minuten, eftersom vi har haft den här diskussionen upprepade gånger. Det är en väldigt lång process. Den är svår, för det rör alla tre institutioner, hur de ska samverka och hur man ska fatta beslut. Det är samtidigt en nödvändig byråkratisk ordning. Det är det vi har att hålla oss till. När saker är svåra handlar det ändå om: Hur ska det fattas beslut? Enligt vilka regler ska det göras? Hur ska det of-fentliggöras? Hur ska vi samråda och så vidare? Och vilken roll och vilken maktindelning ska det vara?

Det representerar ju också den typen av principiella frågor. Det är långt ifrån perfekt. Det är sällan som det är helt perfekt. Men det är viktigt att få fram ett sådant här avtal. Vi kan bara fortsätta att kräva större öppenhet och insyn. Jag tror att i hela diskussionen nu om Storbritannien är inte minst de nationella parlamentens roll viktig. Men jag tycker att ni har en alldeles för hård dom över det här avtalet. Det är viktigt att det kommer fram och att det klargörs vilken roll de olika institutionerna ska ha.

Anf. 44 MARIA PLASS (M):

Tack för föredragningen! Vem kommer att representera Sverige i de här diskussionerna? Det är min första fråga. I bakgrundstexten här står det att kommissionen kommer att informera om genomförandet av arbetsprogrammen för 2015 och 2016. Innebär det att man har gjort en uppföljning och en utvärdering av arbetet under 2015, eller vad innebär detta?

Anf. 45 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för de något generella svaren på mina synpunkter! Jag vill dock fortfarande ställa en konkret fråga till statsrådet: Upplever statsrådet och regeringen att det här avtalet de facto leder till ökad transparens, till ökad öppenhet? Eller anser statsrådet att det inte gör det?

Som vi nämnde tidigare har det här varit en lång följetong. Regeringen har själv varit kritisk till exempelvis trilogerna. Men här hör jag ingenting i vare sig den skriftliga eller den muntliga föredragningen om regeringens inställning till trilogerna eller om den generella kritiken när det gäller transparens och öppenhet.

Jag undrar om det här avtalet, som regeringen avser att stödja på rådsmötet, är någonting som regeringen anser leder till ökad transparens och öppenhet. Om svaret på den frågan är ja är jag väldigt nyfiken på att höra på vilket sätt det gör det. Jag kan inte utläsa något sådant av det här avtalet. Men, för all del, om statsrådet kan utläsa på vilket sätt det här leder till ökad transparens och ökad öppenhet vore det mycket intressant att få höra det.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Jag delar faktiskt Sverigedemokraternas kritik om att trilogprocesserna har varit oerhört odemokratiska hittills.

Problemet är att det inte har varit någon öppenhet eftersom dokumenten inte har funnits. Allting har varit icke-papper. Det har inte ens gått att söka och det finns inte något system. Man kan inte hitta dem någonstans. Att man nu bestämmer sig för att dessa dokument åtminstone ska finnas – sedan kanske de inte blir tillgängliga – är ändå ett tydligt steg på vägen. Grunden för att man ska kunna ha en öppenhet är ju att det ska gå att fråga efter dokumenten, och det åtgärdas i alla fall här.

Det finns stora problem kvar. Men just den biten är ett klart steg på vägen, särskilt när de informella trilogerna har blivit standard jämfört med vad man tror när man statsvetenskapligt läser fördraget. Där har det nog ändå blivit ett steg i rätt riktning.

Anf. 47 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordföranden har precis svarat på frågorna. Det är också viktigt att man klargör hur det här ska ske. Varje överenskommelse om proceduren ska också bli möjligt att kontrollera och följa upp på ett helt annat sätt. Jag håller med om att det är ett steg i rätt riktning.

Sedan är det inte perfekt, men vi ska fortsätta att ligga på för att man ska ha en större öppenhet och tillgänglighet för dokument. Men jag tycker att det här är ett steg i rätt riktning. Det är jag som kommer att vara på allmänna rådet. Diskussionen om arbetsprogrammet ska hållas på GAC både i maj och i juni.

Anf. 48 PAVEL GAMOV (SD):

Det är väldigt tacknämligt att ordföranden kan besvara frågorna å regeringens vägnar. Jag kan tillstå att det finns vissa förbättringar här. Det kommer en gemensam databas på plats, men den ska ju inte vara till-

gänglig för allmänheten. Det finns på inte sätt någon offentlighet, transparens och öppenhet där. Det är självklart väldigt bra för EU:s många byråkrater att det finns en gemensam databas, men hur gagnar det medlemsstaterna och de europeiska medborgarna? Det är en bra fråga.

Som jag nämnde inledningsvis finns det också vissa negativa aspekter med det färdiga avtalet. Det är uppenbart att målet är att få ut så mycket lagstiftning som möjligt på kortast möjliga tid. Avtalet möjliggör för parterna att ha fler informella och initiala möten mycket tidigare i processen för att då slipa bort olika meningsskiljaktigheter. Sedermera ska resultatet presenteras till exempel vid en gemensam presskonferens, vilket framgår av de skriftliga dokumenten.

Man ska också förbinda sig för de breda dragen i politiken under en mandatperiod i taget. Det finns några negativa aspekter här. Det är fullt förståeligt att politik handlar om att förhandla och kompromissa. Men får inte alltid som man vill, men regeringen har återigen tidigare varit ganska negativ till trilogerna.

Uppriktigt talat: Den färdiga produkten är inte ens en halvmesyr. Jag vet inte vad man kan likna den vid. Men det här är väldigt negativt för den demokratiska utvecklingen inom EU. Jag beklagar att regeringen inte står fast vid de tidigare ståndpunkter som man aviserade när man varit kritisk till delar av avtalet. Nu avser man att rösta för det här.

Jag beklagar den utvecklingen. Jag förstår argumentationen, men jag beklagar den å demokratins vägnar. Återigen anmäler vi från Sverigedemokraterna en avvikande mening i det här ärendet.

Anf. 49 MARGARETA CEDERFELT (M):

Min fråga är densamma som den som vi tog upp i utrikesutskottet i går. Finns det någon möjlighet att få en föredragning om allmänna rådets frågor också för utrikesutskottet?

Enligt de kollegor som har suttit längre i utrikesutskottet har vi fått det tidigare, och med tanke på den turbulens som finns nu skulle det vara bra om vi kunde få frågorna belysta även där.

Anf. 50 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den diskussionen får vi väl föra med utrikesutskottet, tycker jag. Om man vill ha mer information, då brukar vi normalt ställa upp. Låt oss se hur vi kan organisera det hela.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Då går vi till beslut. Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, men med avvikande meningar från Sverigedemokraterna. Det finns också stöd för regeringens här redovisade inriktning. Jag förutsätter att det även där finns en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Då går vi vidare dagordningspunkt 10, Sammanhållningspolitiken.

Anf. 52 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den frågan kommer statssekreterare Backteman att svara på senare i dag.

2015/16:32
11 mars

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för den informationen.

Finns det någon planerad övrig fråga som kommer att tas upp? Nej.
Då vi tar vi som brukligt en kort paus innan vi går övergår till utrikesrådet.

§ 2 Utrikes frågor**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 15 januari 2016****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 14 mars 2016**

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till utrikes frågor. Finns det någon muntlig rapport från den 15 januari utöver det skriftliga materialet?

Anf. 55 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

I så fall är det en återrapportering från lunchen med Libanons utrikesminister Gebran Bassil. Jag kan säga någonting om det.

Det var Federica Mogherini som inledde lunchen med att välkomna Libanons flyktingmottagande. Som ni vet är det avsevärt, och flera av utrikesministrarna instämde i det.

Utrikesministern redogjorde för hur Libanon har hanterat flyktingsituationen genom att bland annat ge flyktingar arbetstillstånd inom särskilt utvalda sektorer. Samtidigt varnade han för att Daish just nu tycks vinna alltmer stöd i flyktinglägren. Några av kollegorna önskade se ett ökat samarbete med Libanon, speciellt kring terrorismfrågor.

Utrikesminister Bassil lovordade samarbetet mellan Libanon och EU. Han uttryckte särskild uppskattning över att ha fått bidrag till arbetet med att se över den europeiska grannskapspolitiken.

Angående det inrikespolitiska läget konstaterade Bassil att dödläget för tillsättandet av en libanesisk president gick att skylla på konflikten mellan Iran och Saudiarabien. Det har bidragit till ökade spänningar mellan shia- och sunnimuslimer i Libanon.

Man använde tiden också till att gå igenom lite grann hur läget är i det enskilda landet och hur man bedömer framtiden. Men framför allt handlar det om samarbete kring flyktingfrågan. De hoppas ju att de ska få fortsatt stöd från EU för kunna hantera det stora antalet flyktingar som finns i flyktinglägren.

Anf. 56 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag vill minnas att utrikesministern vid detta tillfälle också skulle ha ett lunchmöte med Jordanien. Var det inte så?

Anf. 57 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nej, det här var en lunchdiskussion med Libanons utrikesminister. Vi har tidigare träffat Jordanien.

Anf. 58 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

En av de frågor som skulle lyfta i det sammanhanget var ju rätten att arbeta. Häromdagen lyfte man förbudet att arbeta. Så jag ville bara säga att det är superbra.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Det tidigare mötet blev ju framgångsrikt.

Då tackar vi för det. Vi går vidare till Iran, dagordningspunkt 3.

Anf. 60 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det här kommer att bli en mycket kort dagordningspunkt, bara 30 minuter har avsatts för en diskussion där Federica Mogherini ska presentera förslag på området för EU-engagemang med Iran inför att hon och flera kommissionärer ska besöka Iran i april. Regeringen verkar för att utrikestjänsten och medlemsländerna ska försöka ha en enad linje i kontakterna med Iran framöver.

Det kärntekniska avtalet som slöts förra året innebär ju ökade möjligheter till utbyte mellan EU och Iran. Vi förordar en ökad dialog med Iran om bland annat regionala frågor, mänskliga rättigheter, energi, miljö och handel inklusive företags samhällsansvar. Vi verkar också för en samlad EU-politik som tar hänsyn till Irans betydelse utan att underskatta utmaningarna som landet och vi står inför.

Situationen för mänskliga rättigheter förblir mycket oroväckande. Regeringen anser att EU måste fortsätta att övervaka MR-övergrepp och att det ska vara en central del i EU:s relation med Iran.

I mars ska Sverige presentera den årliga resolutionen i MR-rådet om att förlänga mandatet för FN:s specialrapportör för MR i Iran. Men vi ser framför oss att vad Mogherini vill göra är att berätta om det förestående besöket och beskriva vilka som ska åka med och hur de tänker sig att ta upp olika frågor.

Det här vår syn på vad vi tycker ska finnas med på dagordningen.

Anf. 61 MARIA PLASS (M):

Det är ju bra att man har en enad linje inom EU. Jag stöder mötets dialog kring de här frågorna. Men jag saknar en fråga och det är: Hur ser kvinnornas situation ut i Iran? Det finns inte med någonting om detta. Jag undrar om utrikesministern kan berätta lite mer om det.

Anf. 62 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Min fråga handlar om mänskliga rättigheter. Kommer man också att lyfta hbtq-frågor? Det är en grupp som råkar väldigt illa ut i Iran, så det är angeläget att den frågan lyfts explicit.

Anf. 63 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Sverigedemokraterna delar regeringens syn på mänskliga rättigheter i Iran och även på spänningarna mellan Iran och Saudiarabien. Iran är och förblir en viktig aktör i Mellanöstern, och det här är en viktig fråga. Det är alltså beklagligt att man har avsatt så lite tid på FAC-mötet för den frågan.

Vi anser vidare att det måste undvikas att de närmanden som Iran har gjort till det internationella samfundet leder till ökad finansiering av olika terrorgrupper eller försämrad säkerhet för Israel. Det måste vara en viktig utgångspunkt i frågan.

Anf. 64 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Jag kommer inte att ha en avvikande mening. Men det står att regeringen anser att det ska vara en ökad dialog angående regionala frågor, energi, miljö, handel och CSR och att mänskliga rättigheter i Iran är en särskilt viktig fråga. Det tycker jag också. Den måste vara väldigt tydlig. Det är en del. Men det som har lett till sanktionslättnader har med den kärntekniska överenskommelsen att göra. Jag tycker att man inte får glömma bort mänskliga rättigheter. Det är viktigt.

Jag har en konkret fråga som har att göra med att Iran fortsätter att hetsa mot Israel. Hur ser utrikesministern på det? Jag hade förstås gärna haft med det här också. Men jag tar det som ett medskick.

Anf. 65 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Jag är inne på samma tema som Désirée Pethrus: provskjutningarna av långdistansrobotar i förrgår, kommentarerna från Israel och hetsen kring Israel. Jag skulle vilja ha en kommentar om det.

Anf. 66 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Alla de här frågorna är precis dem som vi anser måste vara medskick till Federica Mogherini. Hon har själv sagt att de måste finnas med på dagordningen.

För mig är mänskliga rättigheter också kvinnors rättigheter, förstås också hbtq-rättigheter för alla människor. Det ska inte förekomma diskriminering. Och säkerhetssituationen är helt central. Alla dessa är alltså givna ämnen.

Det Federica Mogherini vill tala om är: att hon tänker åka dit, vilka kollegor som kommer att följa med, vilka frågor som kommer att tas upp och hur dagordningen eller programmet ser ut. Hon vill få stöd för prioriteringarna från medlemsländerna i det här fallet. Det här är de ärenden och frågor som kommer att tas upp.

Jag har verkligen ingen annan syn än den som ni ger uttryck för.

Anf. 67 TINA ACKETOFT (L):

Jag vill kolla om jag förstod utrikesministern rätt. När kabinettsekreteraren var i utrikesutskottet i går lyftes frågan om Israel upp specifikt. Jag vill försäkra mig om att utrikesministern i den svenska ståndpunkten kommer att inkludera det som Désirée Pethrus beskrev som hetsandet mot Israel. Det är oerhört viktigt.

Anf. 68 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag tror att det kommer att bli en kort diskussion. Vi får se hur det läggs upp, om alla kommer att ta ordet eller om det kommer att täckas i hennes inledning. Men jag utgår från att det kommer att finnas med på dagordningen. Det måste det.

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi kan gå vidare till dagordningspunkt 4, Libyen.

Anf. 70 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Rådet ska diskutera den politiska utvecklingen i Libyen, inklusive Daish expansion – ni hörde säkert om det på nyheterna i morse – och EU:s arbete för att förbereda stöd till samlingsregeringen, om den nu kommer på plats.

Det blir sannolikt också en principiell diskussion om EU-autonoma sanktioner mot så kallade spoilers, som anses hindra fredsprocessen. Den kan komma att uppstå på initiativ av några medlemsländer. Regeringen har inga invändningar mot det. Det är inte fråga om någon beslutspunkt i det här läget. Men vi har förstått att det förbereds av några. Skulle beslut bli aktuellt återkommer vi i sedvanlig ordning om detta.

Regeringen stöder naturligtvis FN:s arbete i Libyen och betonar vikten av libyskt ägarskap, legitimitet och kvinnors deltagande i den politiska processen. Det är vi som brukar få stå för den punkten. Vi får påpeka igen att det inte går att bara säga det en gång och ha det som någon sorts läpparnas bekännelse. Man måste i så fall se till att kräva ett deltagande av kvinnor.

Vid FAC kommer befintliga GSFP-insatser också att diskuteras, såsom Eunavfor MED, som har diskuterats här många gånger, och EU BAM Libyen. Sverige kommer att understryka att eventuella EU-insatser måste vara väl förberedda och att man måste beakta konsekvenserna för den politiska processen i Libyen och landets långsiktiga stabilitet och utveckling. Det är viktigt att vårt fortsatta EU-engagemang i Libyen samordnas med inte minst FN.

Som jag sa i utrikesdeklarationen öppnar vi under året en ambassad i Tunis. Den kommer också att täcka Libyen.

Anf. 71 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Jag vill fråga utrikesministern om samma sak som lyftes upp i utrikesutskottet. I den text vi har fått står det att EU:s insatser inte får störa den sköra politiska processen. Vi lyfte upp i utrikesutskottet att det inte borde stå störa utan understryka processen. Det är en viss skillnad. Att inte störa kan tolkas som att inte säga eller inte framföra de synpunkter som är högst relevanta. Det bör i stället stå understryka.

Jag skulle gärna vilja ha en kommentar från utrikesministern om detta.

Anf. 72 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Jag har en fråga som gäller att IS och Daish inte nämns. De har ett starkt fäste i Libyen nu. Hur tänker EU att man ska göra för att det ska bli en stabil situation i Libyen? Har man någon strategi för hur IS och Daish ska bekämpas i Libyen?

Anf. 73 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Tack för dessa frågor! De är alla mycket viktiga just nu.

Vi har haft Libyen på dagordningen sedan ganska lång tid tillbaka.>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**<<<.

När det gäller ordet störa handlar vår bedömning av FN-processen helt enkelt om att ifall vi går in med GSFP-insatser just nu måste det göras på ett sätt som är känsligt för vad som är FN-insatser och vad som är den politiska processen. Jag vet inte om ordet är korrekt, men det handlar om att se till att det inte kommer in som någonting som stör den politiska ordningen och de insatserna. Det bästa är förstås om det förstärker vartannat. Låt oss titta på hur det formuleras. Det som avses är att vi inte kan komma in och vara okänsliga för den politiska process som pågår och börja sätta upp mekanismer som plötsligt tar över eller orsakar oro i den politiska proceduren. Den är jättesvår och mycket bräcklig just nu, som ni har märkt.

Det är självklart att säkerhetssituationen med Daish, som förstärker sin ställning och har ett starkt fäste i Libyen just nu, är en av förutsättningarna för detta. Det är ett FN-uppdrag och någonting som vi ska uppmärksamma. Jag är säker på att debatten på måndag kommer att komma in på hur vi kan hantera det här och hur vi ska bedöma säkerhetsläget.

Vi kan konstatera att det inte är givet att det kommer att lyckas. Det finns ett stort motstånd. Risken är att det kommer att fortsätta att finnas flera olika regeringar och flera olika maktcentrum som strider mot varandra och väldigt lite inblandning av civilsamhälle och kvinnor och så vidare. Det är alltså ett farligt läge. Men det är en viktig diskussion.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker mig se en tendens till att före detta diktatorers militära befälhavare går med i Daish, inte av religiösa skäl utan av maktpolitiska och ekonomiska skäl. Vi kanske borde titta på någon sorts avhopparverksamhet, för att få dem att ägna sig åt mer konstruktiva sysslor än att gå med i Daish.

Anf. 75 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Det här är en otroligt viktig diskussion. Det är ett allvarligt läge. Det vittnar inte minst utrikesministern själv om när det gäller Daish och attackerna mot Tunisien häromdagen. Ett stängsel är väl på gång att byggas däremellan nu? Om jag förstod det rätt skulle Tunisien bygga någon sorts stängsel.

Vi kan väl följa diskussionen framöver. Det här är en krutdurk.

Anf. 76 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ja, det är korrekt. Tunisien har redan börjat sätta upp ett stängsel. De är i allra högsta grad påverkade av det här och även en rad terroristdåd som har utgått från Libyen. För Tunisien är det här en verklighet som är mycket besvärande, både politiskt och säkerhetspolitiskt.

Det är alltså inte vare sig första eller sista gången som det här kommer att vara med på vår dagordning. Kobler brukar också vara där. Han kommer att vara med på lunchen. Det är viktigt att vi får en direkt rapport från den särskilde representanten.

Vad jag vet från tidigare diskussioner har vi en stor samsyn i de här frågorna. Det är en styrka.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 5, Ryssland.

Anf. 78 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Diskussionen om Ryssland syftar till att bidra till en gemensam uppfattning om EU:s politik gentemot Ryssland. Det kommer att göras en genomgång av vad de olika medlemsstaterna gör i relation till Ryssland och hur Ryssland uppfattas.

Mogherinis avsikt är att sanktionerna inte ska komma upp till diskussion. Om frågan ändå kommer upp kommer Sverige att företräda uppfattningen att de ekonomiska sanktionerna måste ligga kvar så länge Ryssland inte har uppfyllt Minskavtalet fullt ut.

De sanktioner som är kopplade till den olagliga annekteringen av Krim måste givetvis också finnas kvar så länge annekteringen kvarstår. Vi ska inte glömma bort eller stuva undan Krimfrågan. Ryssland måste även i fortsättningen påminnas om vår icke-erkännandepolitik i förhållande till Krim.>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Regeringen ser med oro på Rysslands utrikespolitiska agerande och den alltmer repressiva utvecklingen internt.

Vi välkomnar en strategisk diskussion om principerna för EU:s relationer med Ryssland. Vi tycker att den ska vara tydlig, principfast och konsekvent. Vi verkar för att det ska finnas en tydlig koppling till gemensamma europeiska värderingar i fråga om demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och tolerans som grund för EU:s politik gentemot Ryssland.

Det är centralt att EU fortsätter att stödja Ukrainas och andra länders suveränitet, territoriella integritet och rätt att göra sina egna vägval om utrikes-, säkerhets- och handelspolitik. EU måste slå vakt om folkrätten och värna den regelbaserade europeiska säkerhetsordningen som Ryssland har frångått. Regeringen är inte beredd att stödja en normalisering av EU:s relationer med Ryssland så länge Ryssland bryter mot den europeiska säkerhetsordningen och aggressionen mot Ukraina fortsätter.

EU måste vara en tydlig röst för demokrati och mänskliga rättigheter som hörs också inne i Ryssland. Därför bör EU försöka vidmakthålla och utveckla kontakterna med Rysslands folk och civilsamhälle. Det gör regeringen också bilateralt genom vårt stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland, ibland med stora svårigheter. Men det är något som vi måste fortsätta investera i, också långsiktigt.

Anf. 79 TINA ACKETOFT (L):

Jag gillar ord som tydlig, principfast och konsekvent, speciellt när det gäller mot Ryssland. Jag förstår att det säkert, även om det inte är fråga om några rådsslutsatser, kommer att bli en animerad diskussion – det hoppas jag.

Jag kan dock inte riktigt förstå Mogherinis avsikt – om det nu är Mogherinis avsikt – att inte diskutera sanktionerna samtidigt som man ska

diskutera Minskavtalet. De hänger ihop. Så länge Ukraina inte har fria gränser, under sin egen suveränitet, kan man inte deklarera att Minskavtalet är uppfyllt. Därför måste åtminstone de ekonomiska sanktionerna behållas. Jag kan alltså inte se hur man skulle kunna hasta över den diskussionen. Men jag hör att vi är på samma linje när det gäller att behålla detta.

En annan punkt jag vill ta upp handlar om att försöka vidmakthålla och utveckla kontakterna med den ryska befolkningen. Det är den och Ukrainas befolkning som lider mest, inte den ryska regimen. Alla sätt att fortsätta samarbetet eller kontakten med befolkningen är naturligtvis viktiga.

Årsdagen för annekteringen av Krim infaller den 18 mars. Det vore klädsamt om man gjorde ett uttalande i samband med detta. Jag vet inte om det är planerat. Jag får nu bekräftat att det är det och tackar.

Anf. 80 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr ordförande! Jag vill lyfta fram liknande frågor som Tina Acke-toft till utrikesministern. Det är oerhört angeläget att sanktionerna kvarstår i alla sina former och absolut inte lindras. Finns det en risk för att det kommer upp en diskussion om att lindra sanktionerna? Jag anar att det finns en viss olikhet i inställningen till sanktionerna. Jag hoppas att Sverige kommer att stå fast vid vikten av att sanktionerna kvarstår.

Kommer diskussionen om Ukraina att inkludera en diskussion om hur Ukraina ska kunna återfå kontrollen av sitt territorium? Det är också en viktig fråga. Hur ska Ukraina kunna återfå kontrollen och vidmakthålla den kontroll som de förhoppningsvis kan återfå?

Nästa fråga handlar om pressfrihet. Det har skett ett överfall i Tjetjenien mot en svensk journalist. Vad jag förstått är det ett tilltagande problem med minskad pressfrihet. Även andra länders journalister råkar ut för liknande, inklusive ryska journalister. Kommer frågan om pressfrihet också att komma upp?

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Eskil Erlandsson hade tänkt fråga samma sak, berättade han för mig.

Anf. 82 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Sanktionerna är en del av en politik och en strategi gentemot Ryssland. Jag tror att Mogherini och utrikestjänsten i det här fallet tänker sig att detta är en egen debatt som återkommer längre fram när det är dags att besluta om huruvida vi ska förlänga sanktionerna. Vår linje är helt klar och har varit det hela tiden. Det här ska inte undermineras på något sätt. Sanktionerna måste vara kvar, precis som jag sa i min inledning, så länge man inte har uppfyllt Minskavtalen.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Jag tror att man måste tänka med olika tidsperspektiv. Vi har ett kort-siktigt tidsperspektiv nu, men vi måste också investera i folk-till-folk-kontakterna för att så småningom förhoppningsvis en vacker dag få se att det sker en utveckling i rätt riktning.

Det vi har gjort för till exempel stöd, utveckling och hjälp till journalister och debattörer i Ryssland är en viktig del av en sådan politik. På mötet tänker >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi gör redan en lång rad saker, inklusive direkta projekt som handlar om yttrandefriheten och olika bistandsprojekt. Vi lägger upp det i dag på vår hemsida så att alla kan se precis vad vi gör, så är det sagt. Det här är någonting som vi är djupt engagerade i, men jag tänker mig att säga någonting också på FAC om det här och rapportera om det, så att det blir känt.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Vi går vidare till punkt 6, Fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 84 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Rådet ska diskutera hur EU:s ansträngningar för att bidra till att skapa förutsättningar för en återupptagen meningsfull fredsprocess kan öka. Frankrike kommer att presentera sitt förslag om en fredskonferens till stöd för återupptagna förhandlingar. Regeringen bedömer att situationen på marken, med fortsatt våld, fortsatt snabb bosättningsexpansion och ett ökat antal demoleringar av palestinsk infrastruktur, innebär ett allvarligt och permanent hot mot tvåstatslösningen och ytterligare undergräver möjligheterna till en återupptagen fredsprocess. Att få igång en resultatinriktad politisk process med tydliga parametrar och tidsramar är centralt.

Jag kan berätta om att vi nyligen fått rapporter om fler demoleringar. Det ökade med 60 procent mellan 2014 och 2015. Sedan årsskiftet 2016 har två till tre gånger så många demoleringar ägt rum i jämförelse med samma period förra året. 45 procent av den förstörda infrastruktur – det rör till exempel skolor – är EU-finansierad, så det är inte bara Sverige, utan även Frankrike och en rad andra EU-länder, som har betalat detta.

Det franska initiativet om en internationell fredskonferens välkomnas som ett viktigt komplement till övriga initiativ. Vi bedömer att det kan bidra till att för första gången på länge skapa momentum i fredsprocessen. Vi ser också från regeringens sida fram emot en förnyad diskussion om ett utökat EU-engagemang, givet den allvarliga situationen. Den inompalestinska försoningen är mycket angelägen, och den humanitära situationen i Gaza är djupt oroande. Det har skett knivdåd och mord på sistone. Ju fler dåd av den typen som begås, desto mer kommer dessvärre våldet att eskalera och göra det ännu svårare att nå en tvåstatslösning. Det här blir alltså en angelägen diskussion.

Anf. 85 JENS HOLM (V):

Det är förfärligt att förstörelsen av palestinska hem och andra byggnader ökar. Det leder till att människor, inte minst barn, blir hemlösa. Det är också väldigt upprörande att en stor del av de fastigheter som förstörs är finansierade med medel från oss, från EU. Jag vet att EU tidigare har sagt att man ska kräva ersättning för den förstörelse som Israel har åsamkat. Jag undrar hur det har gått med det beslutet. Har ersättningarna beta-

lats ut? Jag undrar även om det är den svenska regeringens avsikt att även vid det här mötet lyfta fram frågan om att ställa krav på Israel om återbetalningar för det som man har förstört.

Sedan vill jag bara understryka att jag också tycker att det är viktigt att markera mot knivattacker, självmordsattentat och andra förfärliga saker som riktas mot Israel. Även de problemen ska lyftas fram, vilket jag också hörde utrikesministern säga.

Anf. 86 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen. Från Sverigedemokraternas sida anser vi att Sverige inom ramen för utrikespolitikens olika delar tydligt måste beklaga, påtala och fördöma den tydliga kopplingen mellan den palestinska myndighetens propagandamaskin och den pågående knivterrorn i Israel. Tillfångatagna palestinska terrorister har vittnat om att det varit just palestinsk tv som förmått dem att försöka döda judar. Det går inte att bortse från detta under en period då knivterrorn eskalerar kraftigt. Senast den 8 mars utfördes inte mindre än tio separata knivdåd.

Sveriges ståndpunkt bör vara att EU:s bistånd till den palestinska myndigheten tydligt ska villkoras. Ingen antisemitism, terrorism eller uppvigling till våldsdåd ska accepteras under några som helst omständigheter. Det är vår ståndpunkt. Det vore väldigt intressant att få höra statsrådets inställning till det här förslaget om att villkora biståndet från EU till den palestinska myndigheten.

Vidare måste Sverige självklart beklaga sorgen för de drabbade. Det upplever jag att statsrådet har gjort, men jag anser förvisso inte att statsrådet är tillräckligt tydlig i den här frågan, så hon får gärna utveckla det. Vi menar att Sverige måste beklaga sorgen för de drabbade, å det starkaste fördöma den senaste tidens knivattacker och uppmana EU att göra detsamma samt självklart uttrycka sina sympatier med Israel. Jag efterlyser tydligare och skarpare formuleringar från regeringens sida.

Återigen: Det vore väldigt intressant att få höra statsrådets inställning till ett villkorat bistånd till den palestinska myndigheten. I avvaktan därpå anmäler jag avvikande mening i den här frågan.

Anf. 87 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag tackar för föredragningen. Mitt parti har också haft kritik mot det palestinska biståndet. Jag tror att det finns mycket som vi gör och som är bra. Vi ska hjälpa det palestinska folket att känna hopp om en framtid och få det stöd som de behöver. Men vi måste också vara väldigt tydliga med att det inte ska gå till en negativ utveckling i regionen.

Det blir inga rådsslutsatser, vad jag förstår, om inte utrikesministern har en annan åsikt i dag. Men det blir ändå en diskussionspunkt, där regeringen ska få mandat för inriktningen. När jag läser regeringens ståndpunkt kan jag väl ändå tycka att vi under Alliansens tid hade en lite mer balanserad text, där båda parter fanns omnämnda. Det har slutat vara så. Nu står det i princip bara om en parts synpunkter. Det tycker jag är en lite olycklig utveckling. Jag vet att det finns mycket vi kan kritisera Israel för, med bosättningar, husdemoleringar och så vidare. Men jag tycker

2015/16:32

11 mars

ändå att regeringens ståndpunkt kunde ha varit lite bättre avvägd och också tagit upp de övergrepp som pågår från den palestinska sidan.

Det franska initiativet om en internationell fredskonferens är naturligtvis bra. Frågan är hur realistiskt det är utifrån hur situationen ser ut på marken i dag. Men självklart vill vi stödja alla fredsinitiativ där båda parter kommer till tals.

Vi får väl se vad för skrivningar regeringen kommer med framöver, men mitt medskick är att jag inte tycker att det är en riktigt balanserad text.

(Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S): Vad menar du för skrivning?)

Jag menar regeringens ståndpunkt, som vi har fått. Vi får regeringens ståndpunkter i den kommenterade dagordningen. Där kan jag inte se någonting som berör vad palestinierna gör gentemot Israel.

Anf. 88 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr ordförande! Jag vill också lyfta fram regeringens ståndpunkt. Situationen och händelseutvecklingen i området är mycket oroande. Fredsprocessen verkar närmast avstanna, och jag hoppas att den kommer igång.

Jag hoppas verkligen att utrikesministern också kommer att lyfta fram den konflikt som finns och Palestinas agerande gentemot Israel. Ska det bli en varaktig fredsprocess måste också den palestinska sidan respektera Israel. Hur kommer regeringen att lyfta fram denna fråga?

Anf. 89 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Den svenska regeringen och jag har varit väldigt tydliga i vårt avståndstagande från terroristhandlingar. Vi har klargjort detta vid flera tillfällen. Jag har twittrat och skrivit om det. Jag har uttalat att de palestinska knivdåden och andra terroristhandlingar är förkastliga och måste fördömas av alla. Det här våldet måste få ett omedelbart slut.

Det finns ett ansvar på båda sidor att hantera en mycket svår situation. Diskussionen på FAC kommer att handla om att Frankrike ska presentera ett fredsinitiativ. Då är det viktigt att vi hittar en väg framåt, och vi stöder detta fredsinitiativ.

Vi beskriver ju det här i bakgrundsmaterialet. Man märker att folk läser saker och ting som de vill läsa dem. Det är självklart att båda parter har ett jättestort ansvar. Det var precis det jag sa.

Vår hållning är den att knivdåden måste upphöra. Hoten mot Israel måste upphöra. Demoleringarna och den fortsatta bosättningspolitiken måste också upphöra, annars kommer vi inte att se en tvåstatslösning. Då kan vi prata om det hur mycket som helst, men då har realiteten på marken blivit att det är omöjligt. Här har alltså båda sidor ett ansvar, och för att vi ska kunna ta ett steg framåt måste först och främst våldet upphöra.

Man kan inte vara på ena sidan; det har jag sagt förut. Man måste vara på fredens sida i det här fallet.

Anf. 90 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för de kommentarerna!

Jag blir dock något konfunderad. Jag tyckte att argumenten lite grann gick emot varandra.

Vad menar statsrådet med gemensamt ansvar? Knivdåden, till exempel, kan vi väl förhoppningsvis alla vara överens om att Israel på intet sätt har ansvar för. Det är ju barbariska terroristhandlingar som utförs mot israeliska medborgare. Det kan ju på intet sätt vara Israels fel eller så att Israel har något ansvar i detta. Jag vill bara ha det förtydligat så att vi är överens om exakt vad det gemensamma ansvaret är.

Att få till en fredsprocess är ett gemensamt ansvar. Jag vill bara att man separerar och särskiljer de här två delarna; annars blir det nästan lite apologetiskt. Men jag hoppas att jag missuppfattade det.

Anf. 91 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Kan det vara klarare? Båda parter måste uttrycka en vilja att återuppta fredsförhandlingar, att sitta ned och börja förhandla om det.

Om nu Frankrike bidrar och skapar en sådan process måste man från palestinskt håll signalera att man självklart är emot allt våld. Knivdåden måste upphöra, för om det här eskalerar med mer och mer våld och man svarar med mer våld, då finns det inga förutsättningar för en fredsprocess.

På andra sidan måste Israel upphöra med bosättningarna. Man kan inte fortsätta med bosättningspolitiken och demoleringar som innebär att man raserar allt det som till exempel EU har bidragit till att bygga upp, som skolor för barn som verkligen behöver utbildning, hjälp och humanitärt stöd. Detsamma gäller situationen på Gaza.

Båda parter måste hjälpa till för att man ska kunna skapa en fredsprocess. Kan det vara tydligare?

Anf. 92 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Det handlar väl inte bara om att det som EU har finansierat inte ska förstöras. Det handlar väl om en fredsprocess, oavsett vad.

Det jag reagerade på när jag läste detta var att det inte står någonting om att det måste bli fred också i Israel och att människor i Israel inte ska behöva utsättas för knivhugg med mera.

Anf. 93 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det har jag ju sagt så många gånger nu.

Anf. 94 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ja, och det är väldigt bra. Men frågorna härrör från att texten när den läses uppfattas som ensidig. Jag uppfattar den så. Men det är bra att utrikesministern lyfter fram att också den palestinska sidan har ett ansvar.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Som vanligt gäller det muntligt sagda här precis lika mycket som det skriftliga.

Pavel Gamov! Vill du anmäla avvikande mening, eller tar du tillbaka den?

Anf. 96 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag vill kvarstå vid min avvikande mening.

Jag blir något brydd av statsrådets kommentarer till min fråga. Bosät-
tarpolitik, demoleringar eller ej – jag tycker att det är helt orimligt att
man för något slags apologetiskt resonemang bara på grund av det. Jag
förstår uppriktigt sagt inte statsrådets resonemang.

Man kan tycka vad man vill om Israels bosättningar, men i det här
fallet handlar det om att man försöker mörda oskyldiga israeliska med-
borgare. Det är palestinska terrorister som begår de här terrorhandlingar-
na. Jag tycker att det är ett snurrt och märkligt resonemang att koppla
ihop det med att man har ett gemensamt ansvar och så vidare.

Det är klart att man har ett gemensamt ansvar för fredsprocessen, men
man kan ändå särskilja de här två sakerna. De är på intet sätt kopplade till
varandra. Jag tycker faktiskt att det blir ett märkligt, snurrt och apolo-
getiskt resonemang, och jag blev tyvärr ännu mer konfunderad av det
svar som jag fick av statsrådet. Jag noterar att jag inte är ensam om det.

Anf. 97 ORDFÖRANDEN:

Vi kommer ju att få de stenografiska uppteckningarna. Man kan i
lugn och ro läsa igenom dem och se vad utrikesministern har sagt.

För tillfället uppfattar jag det som att Sverigedemokraterna har en av-
vikande mening.

Anf. 98 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ursäkta, men en avvikande mening mot vad?

Anf. 99 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag uppfattar inte att regeringen är tillräckligt för-
dömande eller skarp i sina formuleringar. Det har framgått inte minst av
den muntliga föredragningen här, där man för ett märkligt, snurrt och
apologetiskt resonemang om olika delar av det här.

Sverigedemokraterna och jag eftersträvar tydligare fördömanden och
tydligare och skarpare formuleringar om de här frågorna, inte att man för
den form av resonemang som har förts här. Det är det min avvikande
mening härrör från.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Då är diskussionen avslutad. Jag finner att det finns stöd för regering-
ens här redovisade inriktning och att det finns en avvikande mening an-
mäld från Sverigedemokraterna.

Kvarstår punkt 7, Övriga frågor.

Anf. 101 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M):

Det kanske är för tidigt att säga någonting nu eftersom vi inte vet så
mycket mer om det, men jag måste fråga om Syrien och fredssamtalen
där.

Vi har precis fått rapporter om att det kommer att bli val om 18 månader eller så, så det kommer förmodligen att dyka upp en diskussion om Syrien – även om jag förstår att det är begränsat vad utrikesministern kan svara om det.

2015/16:32

11 mars

Anf. 102 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Jag tror att Mogherini kommer att ta upp det i sin inledning. Hon brukar kommentera olika aktuella frågor, och för de flesta av oss är ju Syrien det som ständigt står högst upp på vår dagordning och någonting som finns i vårt medvetande och är aktuellt i det vi gör. Jag tror alltså att hon kommer att beröra det kort i sin inledning. Men det står ju inte med som en dagordningspunkt. Mycket snart måste det göra det igen. Men det är klart att vi i våra kontakter kommer att tala om det informellt.

Det är också möjligt att någon tar till orda efter Mogherinis inledning och vill kommentera det här. Vi kommer att följa det. Det är nog så det kommer att gå till.

Jag har bett att under punkten Any other business få rapportera från mitt besök i Kongo. Jag vill gärna dra rådets uppmärksamhet till den mycket allvarliga och oroande utvecklingen i landet.

Som jag har förstått det finns det nu en avsikt från regeringens och presidentens sida att eventuellt ändra konstitutionen för att kunna sitta kvar en kortare eller längre tid. Det tror jag kommer att skapa stor politisk oro i Demokratiska republiken Kongo.

Det här dominerade helt den politiska debatten i landet. Många är mycket upprörda och fruktar att det kommer att bli på samma sätt i DRK som i grannländerna: att presidenten skaffar sig fortsatt makt och möjligheter att klamra sig fast. Det tror jag kommer att bli mycket olyckligt för oss.

Jag menar att vi från EU:s sida samstämmigt måste kräva att konstitutionella val ska hållas i slutet av detta år, precis som avsikten har varit.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar utrikesministern så mycket och önskar lycka till på mötet.

§ 3 Allmänna frågor – sammanhållning

Statssekreterare Elisabeth Backteman

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor – sammanhållning den 18 november 2015

Återrapport från informellt ministermöte den 26 november 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor – sammanhållning den 15 mars 2016

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi Elisabeth Backteman och medborgare för att de har kommit hit tidigare än planerat.

Först vill jag bara höra om det finns något muntligt utöver de skriftliga återrapporterna från mötena den 18 och den 26 november.

Anf. 105 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Nej, det gör det inte.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Den kvarvarande punkt på GAC som faller under Backtemans ansvar är dagordningspunkt 10, Sammanhållningspolitiken.

Anf. 107 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

På allmänna rådets möte den 15 mars kommer kommissionen att informera om det meddelande som man antagit gällande EU:s sammanhållningspolitik. Enligt den förordning som styr genomförandet av de europeiska struktur- och investeringsfonderna ska kommissionen utarbeta en rapport om resultatet av förhandlingarna om partnerskapsöversenskommelsen och de operationella programmen inklusive en översikt av de viktigaste frågorna. Meddelandet är till sin karaktär främst en beskrivning.

Regeringen är positiv till meddelandet, då det på ett balanserat sätt beskriver den förhandlingsprocess som har genomförts mellan kommissionen och medlemsstaterna om användningen av fonderna och de viktigaste utmaningarna för sammanhållningspolitiken.

Anf. 108 MARIA PLASS (M):

Det är ju bra att det är en balanserad rapport, men jag har en fråga om bakgrundstexten. Där säger man att i och med den finansiella krisen för vissa medlemsstater skulle investeringsfonderna stå för 70 procent av de offentliga investeringarna. Det är en ganska hög siffra, tycker jag.

Jag skulle vilja veta lite grann om vad det är för typ av investeringar vi talar om. Är en sådan hög nivå någonting som kommer att fortsätta, eller var det under en begränsad tid under den finansiella krisen? Med tanke på att den finansiella krisen inte på något sätt är över skulle jag vilja ha ett förtydligande i den frågan.

Vi har ju talat om hur man ska använda de här fonderna när det gäller migrationspolitiken. Jag vet inte om den frågan kommer att kunna tas upp i den här situationen.

Många av länderna som är mottagare av de här fonderna är ju de som motsätter sig att ta emot migranter och asylsökande. Frågan är om det kan bli någonting som regeringen kan ta upp.

Anf. 110 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

För att börja med den sista frågan är det som Désirée Pethrus tar upp ingenting som behandlas i den här rapporten. Men det är som sagt en aktuell fråga.

Det nuvarande regelverket innehåller ingen koppling mellan migrationsmottagande och rätten att erhålla strukturfondsmedel. Det är heller inget konkret förslag som presenteras med anledning av det här meddelandet.

Den första frågan ska jag be Anders hjälpa till att besvara.

Anf. 111 Kanslirådet ANDERS LINDHOLM:

Jag finns på Näringsdepartementet och jobbar med sammanhållningspolitik.

Som svar på din fråga, Maria Plass, kan man väl konstatera att det var en direkt konsekvens av den finansiella krisen och framför allt en konsekvens av att övriga medel, alltså den övriga budgeten i de här länderna, blev så drastiskt neddragen. De var tvungna att göra drastiska neddragningar i sin statsbudget i övrigt medan de här pengarna fanns tillgängliga. Därför blev det en stor andel av investeringarna där de var tvungna att använda just de här medlen.

När det gäller typen av investeringar är det i väldigt hög grad infrastrukturinvesteringar – vägar, järnvägar, hamnar. Den typen av investeringar står för den allra största delen. Men det är även investeringar i forskning och innovation, investeringar i miljöförbättrande åtgärder och så vidare. Allt man kan tänka sig att en statsbudget går till går också de här medlen till. Men som sagt: Som ett direkt resultat av krisen ökade deras andel totalt.

Anf. 112 BÖRJE VESTLUND (S):

Min fråga gäller något som vi behandlat under en del av den här mandatperioden, nämligen Efsi. Är det meningen att Efsi ska in i sammanhållningspolitiken? Det har vi ju haft mycket diskussioner om i framför allt i mitt utskott, finansutskottet.

Anf. 113 PAVEL GAMOV (SD):

Ordförande! Jag har bara en liten fråga. Är det korrekt uppfattat att detta bara är en informationspunkt och att det inte kommer att bli någon diskussion?

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Det är alldeles korrekt.

Anf. 115 Kanslirådet ANDERS LINDHOLM:

Det finns ingen direkt koppling mellan Efsi och strukturfonderna. Det är det enkla svaret. Efsi bygger på att man avsätter 8 miljarder på EU:s långtidsbudget via omprioriteringar, och sedan växlar man upp det via privata medel. Strukturfonderna har en egen post, en egen budgetlinje och ett eget regelverk.

Däremot är det förstås önskvärt – det vill både kommissionen och medlemsländerna, inklusive Sverige – med så mycket konkreta kopplingar som möjligt mellan hur man använder Efsi och strukturfonderna, men någon formell koppling finns inte. Efsi finansierar inte strukturfonderna, och strukturfonderna finansierar inte Efsi.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Tack för det svaret! Då finner jag att vi är klara med denna punkt på föredragningslistan. Vi tackar för informationen.

§ 4 Jordbruk och fiske**Statssekreterare Elisabeth Backteman****Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 15 februari 2016****Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 14 mars 2016**

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Då undrar jag först om det finns någon muntlig återrapport, utöver det skriftliga materialet, från mötet den 15 februari? Nej. Finns det några frågor om återrapporteringen? Nej.

Då kan vi gå vidare till dagordningspunkt 4, Revisionsrättens rapport om fiskeavtalen.

Anf. 118 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jag vill inleda med att säga att vi i går morse hade överläggningar med miljö- och jordbruksutskottet om den här punkten.

Europeiska revisionsrätten har granskat kommissionens hantering av de hållbara fiskepartnerskapsavtalen mellan EU och ett flertal länder. Revisionsrätten drar slutsatsen att avtalen generellt sett förvaltas väl av kommissionen. Man lämnar även ett antal rekommendationer riktade till kommissionen. Det kan noteras att reformen av den gemensamma fiskeripolitiken innebär att det finns ett nytt ramverk för dessa avtal, och flera av revisionsrättens observationer blir inaktuella i och med att reformen successivt avspeglas i nya protokoll i de befintliga avtalen.

Ordförandeskapet har valt att presentera rådsslutsatser baserat på revisionsrättens rapport, och dessa lyfter fram flera punkter som är viktiga för regeringen, däribland vikten av transparens och vetenskaplig rådgivning, att fiske ska ske på ett överskott, att demokratiska principer och mänskliga rättigheter ska respekteras och att EU:s sektorsstöd ska användas i enlighet med de ingångna avtalen och följas upp.

Någon ytterligare diskussion om slutsatserna väntas inte på rådsmötet, men regeringen kan ställa sig bakom det utkast som ordförandeskapet presenterat inför mötet.

Anf. 119 JENS HOLM (V):

Dessa fiskeriavtal är ju en kolonial rest som Sverige blivit en del av nu när vi är medlemmar av EU. Vi betalar delvis med gemensamma medel för att fiskeflottor från Sydeuropa ska kunna fiska i sina forna kolonier i stället för att använda pengarna för att utveckla ett lokalt och hållbart fiske, så att de här länderna kan stå på egna ben.

Det är sorgligt att det inte finns något land som tar upp systemkritik när det gäller fiskeriavtalen, även om jag förstår att det kanske är svårt att just på den här dagordningspunkten omvandla fiskeriavtalen till utvecklingsprojekt för lokalt hållbart fiske. Jag tycker dock att det borde vara den svenska linjen.

Min fråga till statssekreteraren här är: Är inte den svenska hållningen att dessa avtal borde avskaffas och omvandlas till någon form av projekt för hållbart lokalt fiske i stället?

Anf. 120 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Från Sverigedemokraternas sida anser vi att utgångspunkten bör vara att varje land ska utnyttja sina egna resurser i första hand och inte sälja dem till EU.

Sedan finns det mängder av kritik som kan riktas mot avtal med mer eller mindre korrupta länder. Inte minst Västsaharas fiskevatten är intressant här. Därför blir det tämligen vanskligt med generella uttalanden, som vi ser i utkastet till rådsslutsatser.

Från Sverigedemokraternas sida anser vi inte heller att EU ska bedriva ekonomiskt stöd till fjärrfiskeflottan. Det är att betrakta mer som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd, och det är i så fall något som bör bekostas av de berörda medlemsstaterna, till exempel Portugal.

Vi anser att regeringen bör rösta nej till det här förslaget. Därför anmäler jag också avvikande mening.

Anf. 121 TINA ACKETOFT (L):

Jag sympatiserar till stor del med vad Jens Holm anförde här, men jag vill i alla fall från Liberalernas sida anföra samma ställningstagande som vi hade i miljö- och jordbruksutskottet, där det var samråd i går. De här partnerskapsavtalen kan bara accepteras om de fortsätter att följa de mänskliga rättigheter och demokratiska principer som den svenska ståndpunkten tydliggör här. Man får inte tumma en sekund på detta.

I förlängningen är jag också mycket skeptisk till att den här typen av avtal verkligen gagnar de här länderna.

Anf. 122 JESPER SKALBERG KARLSSON (M):

Jag uppfattar ändå att det är den här rapporten vi talar om och inte fiskeripolitiken generellt. Sådana inspel kan jag spara på.

När jag läser rapporten får jag intrycket att ingenting egentligen fungerar på ett fullgott sätt. På varje punkt finns det förbättringspotential.

I rådsslutsatserna handlar det mesta om att man ”noterar”, ”erinrar”, ”är medvetna om” och så vidare. Mycket av detta har sin grund i att detta är en granskning av avtal som kom till innan den gemensamma fiskeripolitiken fanns.

Min fråga är: Kommer den här rapporten över huvud taget att leda till någonting?

Anf. 123 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jens Holm ställde en tydlig fråga om hur regeringen ser på dessa avtal. Som jag sa inledningsvis är det jätteviktigt att man håller principerna högt. Det handlar om vetenskaplig rådgivning, om att det är ett fiske på överskottet, att demokratiska principer och mänskliga rättigheter ska respekteras och att sektorsstödet ska användas i enlighet med de inångna avtalen och följas upp.

Sedan är dessa avtal en del av den gemensamma fiskepolitiken, och den har Sverige ställt sig bakom. Men det är oerhört viktigt med den typ av revisioner som nu är genomförda här och att man så att säga håller uppe trycket. Det handlar om att identifiera de brister som finns och se till att de åtgärdas.

Här konstateras också att det finns utrymme för ytterligare förbättring, och man ger tydliga uppmaningar till kommissionen att fortsätta genomförandet av revisionsrättens rekommendationer.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Jag tycker att det är bra att revisionsrätten ändå granskar området. Jag minns särskilt deras årsrapport för ett antal år sedan, där det framkom att hälften av alla granskade bidrag som gällde stöd till motorer och liknande var felaktigt utbetalade. Det är bra att revisionsrätten håller koll på fiskepolitiken, så att vi upptäcker fel och brister och gradvis kan göra den bättre.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med oliklydande avvikande meningar från Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna.

Dagordningspunkt 5 har blivit omvandlad till en A-punkt och är inte med längre, eller hur? Ja.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 6, Europeiska revisionsrättens rapport om stöd till timmerproducerande länder.

Anf. 125 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Regeringen välkomnar rådsslutsatsernas ställningstagande om att förbättra handlingsplanen när det gäller Flegt. Det är viktigt att vi samarbetar för att komma till rätta med olaglig avverkning och därmed relaterad handel. Olaglig avverkning kan aldrig accepteras, oavsett var i världen den sker. Allt trä som förbrukas i svensk industri och av svenska konsumenter ska komma från lagliga avverkningar. Självklart gäller detta även den inre marknaden och i förlängningen också den globala marknaden.

Grundförutsättningarna är en fungerande lagstiftning och en trovärdig skogsmyndighet utan korruption. Jag ser positivt på att medlemsländerna och EU samverkar med utgångspunkt i den inre marknaden och med stöd av handels- och biståndsmekanismer, så att importen sker från länder med en fungerande lagstiftning. Regeringen välkomnar därför rådsslutsatsernas ställningstagande för att komma till rätta med olagligt avverkat timmer i världen.

Anf. 126 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Jag ställde en fråga i utskottet i går som jag gärna vill upprepa i dag. Jag vill säga att jag är nöjd med svaret, men jag vill gärna få fört till protokollet det svar som gavs på följande fråga, nämligen om detta på något sätt påverkar Sverige, svensk lagstiftning eller de förordningar som vi har i vårt land.

Anf. 127 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Sverige ligger långt framme med att redan ha implementerat delarna i handlingsplanen och den tillhörande timmerförordningen. Revisionsrättens och rådets slutsatser kommer att bidra till att andra länder inom EU kommer i nivå med Sverige. Därmed får vi också likartade konkurrensvillkor inom EU, och det är något som gynnar svenska företag.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi kan gå vidare till dagordningspunkt 7, Användning av finansieringsinstrument inom jordbrukssektorn.

Anf. 129 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Kommissionen har sedan början av förra året i olika sammanhang pekat på möjligheterna för medlemsstaterna att använda finansiella instrument som en del av landsbygdsprogrammet. Tanken är att detta skulle kunna fungera som ett slags bank för att ge möjlighet för företag på landsbygden att få tillgång till investeringskapital för att förverkliga idéer som annars inte skulle kunna hitta finansiering.

Regeringen har dock hittills bedömt att användningen av finansiella instrument som en del av landsbygdsprogrammet i Sverige är mindre intressant. Bedömningen är att det redan finns tillgång till finansieringskapital, till exempel via bankerna och Almi.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Marknadssituationen.

Anf. 131 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Vi hade en överläggning med miljö- och jordbruksutskottet om denna punkt i går. Jag informerade då om att situationen för många jordbrukare i EU är svår, och i Sverige är situationen särskilt allvarig för mjölkbönderna, till följd av de låga priser som vi har haft under en lång period nu.

Ordförandeskapet har bett medlemsstaterna att skicka in förslag på hur den problematiska marknadssituationen kan avhjälpas, vilket har resulterat i ett antal åtgärdsförslag på vitt skilda områden. Ordförandeskapets dokument som sammanställer dessa förslag har skickats till nämnden.

Regeringen stöder kommissionens pågående insatser för att öka tillträdet för EU:s exportprodukter till tredjelandsmarknader och för att ta bort icke-tariffära handelshinder samt arbetet med exportfrämjande åtgärder mer generellt. Regeringen anser också att kommissionen ska ta fram undantagsregler som möjliggör förskottsutbetalningar av gårdsstödet, i linje med de regler som beslutades under hösten 2015.

Regeringen anser även att långsiktiga åtgärder som forskning och innovation inte får glömmas bort i det här sammanhanget. Därtill understryker vi vikten av att det finns möjligheter för jordbruksföretag att

hantera sina prisrisker genom tillgång till finansiella instrument. Det föreligger ett stort tryck från många medlemsstater på kommissionen att vidta åtgärder, och kommissionen har påpekat att det inte finns några nya pengar för eventuella åtgärder men att man som en sista utväg kan överväga att använda krisreserven.

Kommissionen har ännu inte lagt fram några förslag om ytterligare åtgärder men har stora befogenheter att fatta beslut när det föreligger en kris. Det förefaller sannolikt att ytterligare åtgärder kommer att vidtas framöver för att avhjälpa den svåra marknadssituationen.

Det ska inte fattas något beslut på rådsmötet på måndag, utan vi förväntar oss en diskussion om de olika förslagen i den lista som cirkulerats. Listan kom under gårdagen, och någon detaljerad analys har av den anledningen inte varit möjlig. Dock kan vi konstatera att den innehåller delar regeringen anser vara bra, till exempel förenklingar av CAP, delar vi ställer oss tveksamma till, till exempel frivilliga produktionsbegränsningar, och delar vi inte tycker är bra, till exempel höjning av statsstödstaken.

Generellt är det viktigt att påpeka att eventuella åtgärder bör vara marknadsorienterade och att åtgärder som stör marknaden eller konkurrensförhållanden mellan medlemsstaterna bör undvikas. Likaså är det viktigt att beakta budgeteffekterna av de olika förslagen.

Anf. 132 TINA ACKETOFT (L):

Jag har helt plötsligt blivit miljö- och jordbruksexpert, märker jag. Det är mycket överraskande även för mig.

I mötet med miljö- och jordbruksutskottet hade Liberalerna en reservation, och jag skulle vilja anmäla avvikande mening utifrån den. Det rör det lilla ordet "bör" när det gäller de marknadsstörande effekterna. All medkänsla för jordbruket i Sverige och i Europa, men det genomgår en stor förändring. Om man då med konstgjorda medel försöker upprätthålla någonting som kanske måste förändras i grunden tycker jag att det lilla ordet "bör" måste ersättas med "ska" när det gäller Sveriges ställning i detta.

Det är alltså den reservation som inlämnades i miljö- och jordbruksutskottet jag skulle vilja anmäla som avvikande mening, och den innebär att den sista meningen i stället ska lyda: Sverige *ska* verka för lösningar i linje med den marknadsanpassning av den gemensamma jordbrukspolitiken som har skett under de senaste åren.

Anf. 133 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar Tina Acketoft, som uppenbarligen är på god väg att bli agronom.

Anf. 134 JENS HOLM (V):

Jag vet inte om man behöver vara jordbruksexpert för att ha synpunkter här, Tina; det kanske räcker med att man bara är anhängare av lite grundläggande principer. Det gäller till exempel den princip jag tror att vi alla är överens om, nämligen att vi ska fasa ut miljöskadliga sub-

ventioner. Det talade vi om tidigare med Margot Wallström inom ramen för planeringsterminen.

Nu har man beslutat att anslagen för de så kallade säljfrämjande åtgärderna ska mer än tredubblas fram till 2020. Det är rena reklampengar för jordbruksprodukter som Europas konsumenter konsumerar mindre av. EU ska alltså gå in och justera det och se till att vi återigen konsumerar mer av griskött, nötkött eller vad det nu kan vara.

Jag anmälde avvikande mening i går, för jag tycker inte att den svenska positionen är tillräckligt tydlig, inte bara när det gäller de säljfrämjande åtgärderna utan även när det gäller andra åtgärder som föreslås. Det handlar om att man ska göra interventionsuppköp, alltså bygga upp stora lager, genomföra en ökning av direktstöd och sådana saker. Allt detta är subventioner som, så som jag ser det, inte är långsiktigt bra för Europas jordbrukspolitik, för miljön eller för en hållbar ekonomi.

Jag har två konkreta frågor som har uppstått efter att vi hade diskussionerna i utskottet i går. Den ena gäller att det i sista punkten på s. 4 i ett av de papper vi har fått står att man ska utveckla ett export credit instrument at EU level. Då undrar jag vad det är för exportkreditinstrument man ska utveckla. Jag trodde nämligen att i alla fall EU var överens om att man har slutat betala ut de så kallade exportbidragen. Vad är det då för exportkreditinstrument man överväger att utveckla?

Min andra konkreta fråga rör de säljfrämjande åtgärderna. Vid gårdagens möte i miljö- och jordbruksutskottet fick man av svaret från tjänstemännen känslan att det handlar om pengar till att åka på olika mässor och lite grann marknadsföra europeiska jordbruksprodukter. Såvitt jag vet kan dock företag, inom ramen för de säljfrämjande åtgärderna, få pengar direkt för att marknadsföra jordbruksprodukter. Stämmer det att företag kan få pengar direkt för att marknadsföra sina produkter, eller är det bara sådant som går via EU och stater?

Anf. 135 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Vi hade ju en diskussion på miljö- och jordbruksutskottets sammanträde i går som jag var en del av, och jag anmälde då att jag avsåg att återkomma – eventuellt under dagen. Jag gör det i form av att gärna vilja ha en mer aktiv inställning, kan jag kalla det, från regeringens sida. Jag föreslår att vi i stället för det som står så här långt skriver följande: Regeringen bör vara aktiv och pådrivande i arbetet med att föreslå åtgärder som förbättrar den rådande marknadssituationen i Europa.

Gör vi inte det anmäler jag alltså detta som avvikande mening.

Anf. 136 GUNILLA NORDGREN (M):

Detta är första gången för mig. Om jag har blivit expert eller inte kan jag förstås inte säga.

Detta är och har varit ett jätteproblem, och vi välkomnar den svenska ståndpunkten att inta en konstruktiv hållning till effektiva åtgärder. Det kommer att behövas. Vi har också sett att produktionen av mjölk har ökat i vissa länder efter att kvoterna införts. Det kan man tycka är lite ... ja. Det är vissa länder som har en väldigt kraftig ökning.

Vi har också diskuterat detta med ”bör” och ”ska”. Vi tycker dock att det kan räcka så här långt om man lägger ett kraftigt och understruket ”bör”. Vi tycker att det ska vara marknadsanpassat och att det *bör* – just så – vara först inom budgeten. Sedan vet vi i och för sig inte vad som kan hända, men det ska handla om en marknadsanpassning på sikt. Vi befinner oss nu i ett väldigt akut läge.

Sedan kan jag instämma i det Eskil sa om att vara aktiv. Det krävs nog väldigt mycket aktiva åtgärder i det krisläge vi är i, så där kan jag väl i och för sig hålla med Eskil. Det är inte fel att vi ökar tempot, så att säga, för detta är ett jättebekymmer som måste lösas på ett eller annat sätt. Vi ser alltså gärna att ni återkommer i den frågan.

Vi stöder dock standpunkten som sådan.

Anf. 137 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ta upp samma fråga som Jens. Här i Sverige har jag nog aldrig sett en europeisk matättningskampanj finansierad av EU-kommissionen, men jag har bott i länder där man har haft sådana kampanjer – som Grekland, Belgien och Frankrike. Jag måste säga att det har en aura av löjeväckande sovjetisk propaganda när man ser filmerna på tv. De är verkligen varken effektiva eller prisvärda.

Jag undrar om det åtminstone framöver kan säkerställas att de säljfrämjande åtgärderna ligger i linje med de miljömål, klimatomål och hälsomål vi har så att de produkter som främjas också är de som gynnar miljö, samhällsekonomi och hälsa.

Anf. 138 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Kristdemokraterna har stöttat Centerns och Eskil Erlandssons avvikande mening, så vi följer upp det även här.

Anf. 139 GUNILLA NORDGREN (M):

Jag ska väl vara lite tydligare – man lär sig varje dag. Vad jag menade var att vi stöder Centerpartiets avvikande mening. Jag sa det lite otydligt.

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:

Ja, men nu har jag och alla andra uppfattat det mycket tydligt.

Anf. 141 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jag ska lämna ordet till mina kollegor alldeles strax, men jag tänkte inleda med att säga att vi inte förväntar oss att detta blir en beslutspunkt på måndagens möte. Det finns en rad olika åtgärder här, och säljfrämjande åtgärder kanske inte är det vi tycker är det allra bästa. Både till omfattningen och ekonomiskt sett är det en liten del av det totala, så att säga.

Vill Fredrik Langdal säga något mer om säljfrämjande åtgärder för att förtydliga någonting?

Anf. 142 Kanslirådet FREDRIK LANGDAL:

Som statssekreteraren sa är regelverket för säljfrämjande åtgärder inte föremål för beslut. Det är redan beslutat. Sverige röstade vid det tillfället nej, om jag minns rätt, till det regelverk som är i kraft och styr användningen av dessa medel. Vad gäller ordförandens fråga apropå miljö- och hälsomål är det alltså ingenting som är föremål för diskussion nu på måndag.

Vad gäller budgeten är det likaledes så; den är inte heller föremål för något beslut nu på måndag, utan man har i höstas gjort ett extra anslag till det som kallas säljfrämjande åtgärder. För att få terminologin rätt ska jag säga att säljfrämjande främst riktar sig mot tredjeländer. Sedan finns det informationskampanjer som man använder sig av på den inre marknaden, vilket antagligen är det ordföranden hänvisar till.

Syftet med de säljfrämjande åtgärderna är bland annat att öka medvetenheten om unionens jordbruksprodukter och de krav som ställs på produktionsmetoderna i unionen samt att öka igenkänningsgraden av unionens kvalitetsordningar, till exempel. Det finns alltså lite olika syften med detta.

Anf. 143 Statssekreterare ELISABTEH BACKTEMAN:

Jag tänkte också be att få kommentera frågan om huruvida vi har varit eller ska vara aktiva och påminna om att Sverige har varit aktivt. Vi har skickat in de förslag på åtgärder som vi skulle vilja att kommissionen jobbade vidare med. Vår intention är också att vara aktivt i detta och kunna vara med aktivt i diskussionerna, till att börja med på rådsmötet på måndag.

Det fanns också en fråga från Jens Holm om exportkreditinstrument som jag ska be min kollega svara på.

Anf. 144 Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON:

I WTO har man tillsammans bestämt att man ska ta bort exportbidragen. Då är det så att exportkrediter seglar upp som ett nytt aktuellt ämne. USA använder dem, bland annat. Det är också så, enligt Jordbruksverket, att ungefär hälften av medlemsstaterna i EU har nationella ordningar – bland annat Sverige. Vi ger vissa exportkrediter till livsmedel.

Nu har frågan väckts om EU-nivå, och då får man titta öppet på den frågan. Vi behöver i alla fall lära oss mer om exportkrediter och följa hur de används, och WTO kommer att övervaka detta. Det är alltså en delvis ny fråga som vi kommer att titta vidare på och ha ett öppet förhållningssätt till än så länge.

Anf. 145 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren svara på fler frågor, eller är alla besvarade?

Anf. 146 Statssekreterare ELISABTEH BACKTEMAN:

Jag bedömer att alla är besvarade, men jag vet inte.

Då undrar jag om allianspartierna kvarstår vid den avvikande mening som Eskil läste upp. Anser ni att frågorna är besvarade?

Anf. 148 ESKIL ERLANDSSON (C):

Nja, jag vill ha ett klart ja eller nej. Ställer regeringen upp på att vara aktiv och pådrivande för att förbättra marknadssituationen från rådande lägen i Europa?

Anf. 149 JENS HOLM (V):

Jag glömde en konkret fråga. På s. 5 i listan föreslås att det ska skapas en European Meat Market Observatory, och jag undrar vad en European Meat Market Observatory kan vara. Handlar det om att man bara ska övervaka hur mycket kött människor äter, eller ska man förespråka ökad köttkonsumtion?

Anf. 150 TINA ACKETOFT (L):

Jag vill bara tydliggöra för ordföranden och för statssekreteraren att Liberalerna kvarstår vid sin avvikande mening, inte någon annans.

Anf. 151 JENS HOLM (V):

Vi har en egen avvikande mening.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Jo, det har jag förstått.

Anf. 153 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Vi börjar med Jens Holms fråga, och jag ber Anneke Svantesson besvara den.

Anf. 154 Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON:

Vi har redan Milk Market Observatory, och uppgiften för den är att samla prisstatistik, kvantitetsstatistik och handelsstatistik och helt enkelt göra marknaden mer transparent, vilket också är syftet med att föreslå en Meat Market Observatory.

Anf. 155 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

När det gäller Eskil Erlandssons propå om graden av aktivitet är det regeringens intention att vi ska vara aktiva, naturligtvis. Vår ingång är att eventuella åtgärder bör vara marknadsorienterade och att åtgärder som stör marknaden eller konkurrensförhållandena mellan medlemsstaterna, liksom budgeteffekter, ska undvikas.

Vi tycker att detta är otroligt viktiga utgångspunkter och att de sätter ett ramverk för den aktivitet vi vill bidra med i dessa diskussioner. I detta allvarliga läge tycker vi att det är viktiga principer att stå upp för. Vi ser nu exempel på åtgärder som föreslås och som antingen går rakt emot principerna eller ligger i gränslandet och som vi tror kan få väldigt negativa långtgående effekter i det här läget.

Anf. 156 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Principerna är inte under diskussion, utan det jag är angelägen om är att regeringen här förbinder sig att vara aktiv och pådrivande i dessa sammanhang.

Om jag inte får ja på den frågan rätt upp och ned måste jag kvarstå i min avvikande mening, vilket jag självfallet helst inte vill.

Anf. 157 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Jag kan egentligen bara upprepa det jag redan har sagt, nämligen att regeringens intention är att vara aktiv och pådrivande. Vi har dessa grundläggande ingångsvärden, som är viktiga för oss. I denna väldigt allvarliga situation kommer vi naturligtvis att göra allt vi kan för att vara en aktiv och konstruktiv part.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Jag tolkar det som att regeringen svarar ja på Eskils fråga. Om det uppstår tveksamheter om regeringen har lyckats uppnå målet kanske vi kan ta det på återrapporteringen. Är den proceduren okej?

Anf. 159 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ja. Då kan man dessutom interpellera.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Då är vi överens om det. Trots detta finns fortfarande två avvikande meningar, en anmäld av Vänsterpartiet och en oliklydande anmäld av Liberalerna. Jag finner att det ändå finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Sedan kommer vi till Övriga frågor. Vill statssekreteraren kommentera någon av dem?

Anf. 161 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN:

Nej, men jag svarar gärna på frågor om det finns några.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att så inte är fallet. Vi tackar så mycket för samrådet och önskar lycka till på mötet och en trevlig helg.

§ 1 Allmänna frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 6 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	1
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 8 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	2
Anf. 9 ESKIL ERLANDSSON (C).....	2
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 11 DÉSIREE PETHRUS (KD)	3
Anf. 12 TINA ACKETOFT (L)	3
Anf. 13 JENS HOLM (V)	3
Anf. 14 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	3
Anf. 15 PAVEL GAMOV (SD)	4
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 17 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	4
Anf. 18 MARGARETA CEDERFELT (M).....	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 20 DÉSIREE PETHRUS (KD)	6
Anf. 21 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	6
Anf. 22 JENS HOLM (V)	7
Anf. 23 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	7
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 25 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	8
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 27 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	8
Anf. 28 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	8
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	9
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 32 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	9
Anf. 33 TINA ACKETOFT (L)	10
Anf. 34 PAVEL GAMOV (SD)	10
Anf. 35 JENS HOLM (V)	10
Anf. 36 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	10
Anf. 37 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
Anf. 38 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	11
Anf. 39 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 41 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
Anf. 42 PAVEL GAMOV (SD)	12
Anf. 43 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	13
Anf. 44 MARIA PLASS (M)	13
Anf. 45 PAVEL GAMOV (SD)	13
Anf. 46 ORDFÖRANDEN.....	13

Anf. 47	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	14
Anf. 48	PAVEL GAMOV (SD).....	14
Anf. 49	MARGARETA CEDERFELT (M).....	14
Anf. 50	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	15
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 52	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	15
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	15
§ 2	Utrikes frågor	16
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 55	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	16
Anf. 56	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	16
Anf. 57	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	16
Anf. 58	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	16
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 60	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	17
Anf. 61	MARIA PLASS (M)	17
Anf. 62	MARGARETA CEDERFELT (M).....	17
Anf. 63	PAVEL GAMOV (SD).....	17
Anf. 64	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	17
Anf. 65	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	18
Anf. 66	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 67	TINA ACKETOFT (L)	18
Anf. 68	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 69	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 70	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 71	MARGARETA CEDERFELT (M).....	19
Anf. 72	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19
Anf. 73	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	19
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 75	ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M)	20
Anf. 76	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	20
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 78	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	20
Anf. 79	TINA ACKETOFT (L)	21
Anf. 80	MARGARETA CEDERFELT (M).....	22
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 82	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	22
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 84	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	22
Anf. 85	JENS HOLM (V)	23
Anf. 86	PAVEL GAMOV (SD).....	23
Anf. 87	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 88	MARGARETA CEDERFELT (M).....	24
Anf. 89	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	25
Anf. 90	PAVEL GAMOV (SD).....	25
Anf. 91	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	25
Anf. 92	MARGARETA CEDERFELT (M).....	26
Anf. 93	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	26
Anf. 94	MARGARETA CEDERFELT (M).....	26

Anf. 95 ORDFÖRANDEN.....	26	2015/16:32
Anf. 96 PAVEL GAMOV (SD)	26	11 mars
Anf. 97 ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 98 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	27	
Anf. 99 PAVEL GAMOV (SD)	27	
Anf. 100 ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 101 ULRIKA KARLSSON i Uppsala (M).....	27	
Anf. 102 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	27	
Anf. 103 ORDFÖRANDEN.....	28	
§ 3 Allmänna frågor – sammanhållning	29	
Anf. 104 ORDFÖRANDEN.....	29	
Anf. 105 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	29	
Anf. 106 ORDFÖRANDEN.....	29	
Anf. 107 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	29	
Anf. 108 MARIA PLASS (M)	29	
Anf. 109 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	29	
Anf. 110 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	30	
Anf. 111 Kanslirådet ANDERS LINDHOLM	30	
Anf. 112 BÖRJE VESTLUND (S).....	30	
Anf. 113 PAVEL GAMOV (SD)	30	
Anf. 114 ORDFÖRANDEN.....	30	
Anf. 115 Kanslirådet ANDERS LINDHOLM	30	
Anf. 116 ORDFÖRANDEN.....	31	
§ 4 Jordbruk och fiske.....	32	
Anf. 117 ORDFÖRANDEN.....	32	
Anf. 118 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	32	
Anf. 119 JENS HOLM (V).....	32	
Anf. 120 PAVEL GAMOV (SD)	33	
Anf. 121 TINA ACKETOFT (L)	33	
Anf. 122 JESPER SKALBERG KARLSSON (M)	33	
Anf. 123 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	33	
Anf. 124 ORDFÖRANDEN.....	34	
Anf. 125 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	34	
Anf. 126 ESKIL ERLANDSSON (C).....	34	
Anf. 127 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	34	
Anf. 128 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 129 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	35	
Anf. 130 ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 131 Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN	35	
Anf. 132 TINA ACKETOFT (L)	36	
Anf. 133 ORDFÖRANDEN.....	36	
Anf. 134 JENS HOLM (V).....	36	
Anf. 135 ESKIL ERLANDSSON (C).....	37	
Anf. 136 GUNILLA NORDGREN (M).....	37	
Anf. 137 ORDFÖRANDEN.....	38	
Anf. 138 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	38	
Anf. 139 GUNILLA NORDGREN (M).....	38	
Anf. 140 ORDFÖRANDEN.....	38	

Anf. 141	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	38
Anf. 142	Kanslirådet FREDRIK LANGDAL	38
Anf. 143	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	39
Anf. 144	Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON.....	39
Anf. 145	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 146	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	39
Anf. 147	ORDFÖRANDEN	39
Anf. 148	ESKIL ERLANDSSON (C).....	39
Anf. 149	JENS HOLM (V)	39
Anf. 150	TINA ACKETOFT (L)	39
Anf. 151	JENS HOLM (V)	39
Anf. 152	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 153	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	40
Anf. 154	Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON.....	40
Anf. 155	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	40
Anf. 156	ESKIL ERLANDSSON (C).....	40
Anf. 157	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	40
Anf. 158	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 159	ESKIL ERLANDSSON (C).....	40
Anf. 160	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 161	Statssekreterare ELISABETH BACKTEMAN.....	41
Anf. 162	ORDFÖRANDEN	41